

Kunnskap om Drangedal

Utkast per 8. april 2024

INNHold

Innledning

Sosial bærekraft

Befolkning

Helse

Opplæring og kompetanse

Folkehelse og levekår

Økonomisk bærekraft

Arbeid og næringsliv

Innvandring og integrering

Miljømessig bærekraft

Klima - og ressursforvaltning

Mobilitet, infrastruktur og trafiksikkerhet

Stedsutvikling, bolig og areal

Kultur, idrett og frivillighet

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen som organisasjon og tjenesteleverandør

Beklager m angående sidetal i i rapporten pga problemer med format ering.

Innledning

God politikkutforming bygger på solid kunnskap. I løpet av våren 2024 skal politikerne i Drangedal vedta den kommunale planstrategien (KPS), som er et viktig politisk styringsverktøy for samfunnsutviklingen.

I regjeringens Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 –2027 forventes det at samfunns- og arealplanleggingen baseres på et oppdatert og godt kunnskapsgrunnlag. Dokumentet du nå leser, Kunnskap om Drangedal, utgjør én del av kunnskapsgrunnlaget for KPS, og gir en overordnet sammenfatning av den viktigste kunnskapen og de viktigste utviklingstrekkene i kommunen.

Norge har sluttet seg til FNs 2030 –agenda, og forpliktet seg til å fremme miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er kommunens innsats avgjørende for at vi skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling. Dette innebærer at utviklingen som imøtekommer dagens behov ikke ødelegger mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Bærekraft

Bærekraftig utvikling har tre dimensjoner: sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft.

Kunnskapsdokumentet *Kunnskap om Drangedal* er strukturert etter de tre bærekraftdimensjonene, og hver av delene inneholder tematisk inndelte kapitler. Noen emner er relevant i mer enn én av dimensjonene, men er omtalt der det passer best inn. Siste del av kunnskapsgrunnlaget tar for seg samfunnssikkerhet og beredskap i Drangedal, samt kommunen som organisasjon.

Drangedal står overfor komplekse og sektorovergripende samfunnsutfordringer. Dette er blant annet knyttet til klima – og naturkrise, befolkningsutvikling og utenforskap, næringsutvikling og rekruttering av arbeidskraft. Disse utfordringene må løses i felles skap mellom folkevalgte, næringslivet, frivillig sektor og kommunens administrasjon. Drangedal kommune ønsker derfor å legge til rette for brede og åpne prosesser for å styre samfunnsutviklingen i riktig retning. Den viktigste hensikten med Kunnskap om Drangedal er å bidra til en felles virkelighetsforståelse – en grunnleggende forutsetning for å nå målene!

Drangedal
kommune

Sosial bærekraft

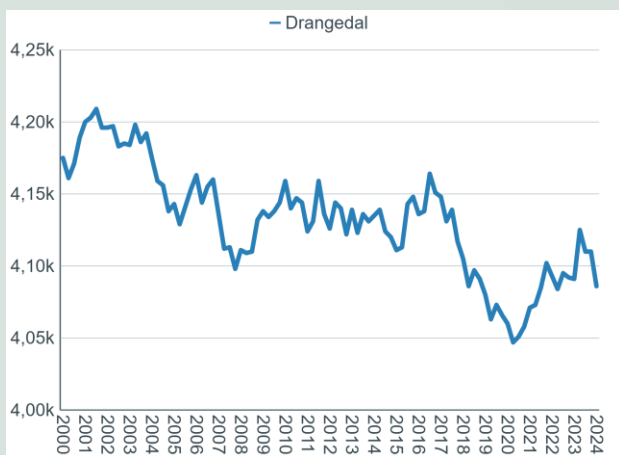
Sosial bærekraft handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Sosialt bærekraftige samfunn er preget av inkludering, medvirkning og stedsidentitet. Dette er forhold som bidrar til stabilitet og robuste samfunn.

Befolkning

Folketallet i Drangedal har i de senere årene gått gradvis nedover. Prognosene taler for at det er mest sannsynlig at denne utviklingen fortsetter. Men i de siste to årene har fremtidsutsiktene bedret seg for Drangedals del. Den største utfordringen er at befolkningssammensetningen kommer til å endre seg mye framover, med en sterk økning i antall eldre samt idig som det blir færre unge.

Befolkningsutvikling

Drangedal har hatt en svak nedgang i folketallet over mange år, men det har stabilisert seg de siste årene. Det kommer blant annet av at det har vært overraskende god innflytting til kommunen i 2020 og 2021. Det viser at det er mulig å få tilstrekkelig innflytting til kommunen til å gi vekst i folketallet. Kommunen har hatt fødselsunderskudd de siste 10 årene, mens netto innenlands flytting har variert fra år til år, med en positiv trend de siste årene. I 2022 sto folketallet praktisk talt stille, selv om det kom en del ukrainske innvandrere til kommunen. I de tre første kvartalene i 2023 var det igjen vekst i folketallet, men nedgang i siste kvartal av 2023 og første kvartal i 2024.

Figur: Utvikling i folketallet i Drangedal, målt i starten av hvert kvartal. Kilde: Telemarksforskning Telemarksbarometeret

Ved inngangen til 2024 var det 4 086 innbyggere i Drangedal.

Utviklingstrekk

- Gradvis nedgang i folketallet over mange år, men uventet vekst i perioden 2019-2023
- Andelen eldre over 80 år mer enn fordobles fra 2023 til 2050
- Innvandringen bidrar til at folketallet holdes oppe
- Drangedal har høy bostedsattraktivitet
- 40 % av husholdningene er enslige
- Ny E-18 kan gi befolkningsøkning i nedre deler av Drangedal
- Mulighet til vekst i folketallet dersom Drangedal styrker sin posisjon som attraktiv bostedskommune og næringskommune

Tabell 1SSB: Tabell 06913 Befolkning og endringer, etter statistikkvariabel, region og år

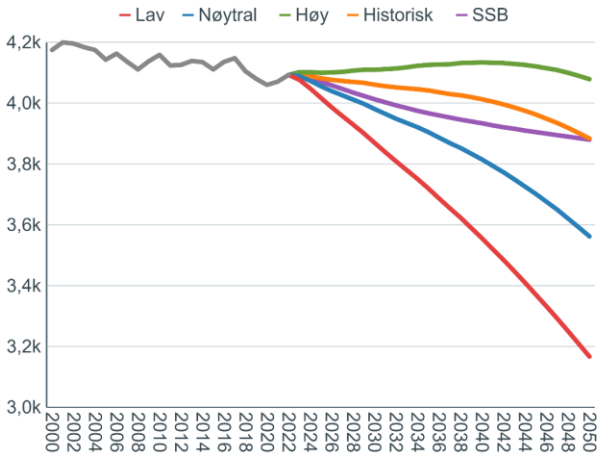
	01.01.2023	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Netto- innflytting	Folke- tilvekst	01.01.2024
Skien	55924	484	540	-56	741	695	56 616
Bamble	14172	110	112	-2	94	97	14 269
Kragerø	10413	65	134	-69	101	32	10 445
Drangedal	4091	38	56	-18	12	-5	4 086
Nome	6559	46	86	-40	22	-20	6 539
Kviteseid	2427	25	24	1	39	31	2 458

Som det går fram av tabellen over, sank folketallet i Drangedal med 5 innbyggere i 2023. Det var et fødselsunderskudd på 18 innbyggere i 2023, noe som ga en netto innflytting på 12 personer. Antallet ukrainere økte med 24 i 2022 og med ytterligere 55 i 2023. Innvandringen fra Ukraina gjorde at nedgangen i folketallet ble vesentlig mindre enn den ellers ville ha vært. Uten innvandringen fra Ukraina ville folketallet ha gått ned med hele 60 innbyggere i 2023. Drangedal bosatte flere ukrainere i forhold til folketallet enn gjennomsnittet på landsbasis.

Befolknings framskrivinger

I figuren kan vi se de fire ulike scenariene vi har for folketallsutviklingen i Drangedal i årene framover. Scenariene viser at det er størst sannsynlighet for nedgang i folketallet i Drangedal fram mot 2050. Folketallet vil synke fra 4 093 i 2022 til 3 562 i 2050 hvis vi tar utgangspunkt i grafen med nøytral attraktivitet. Men ettersom attraktiviteten til Drangedal har vært positiv de siste ti årene kan nedgangen i folketallet bli mye mindre - eller vi kan til og med få en liten økning.

Det mest optimistiske scenariet, der Drangedal har høy attraktivitet, viser litt vekst i folketallet fram til 2040.

Figur: Antall innbyggere i Drangedal i ulike scenarier fra Telemarksforskning, samt hovedalternativet fra SSBs framskriving.

I kartet kan vi se at det blir store regionale forskjeller i befolkningen fram mot 2050.

Drangedal ventes å få ca. 7 %

befolkningsnedgang ifølge

hovedalternativet til SSB. Det

kan skyldes at Drangedal

ligger langt unna store

kommuner med sterk

sentralisering som

Kristiansand og Oslo.

Kilde: SSB

TEGNFORKLARING

Befolkningsvekst

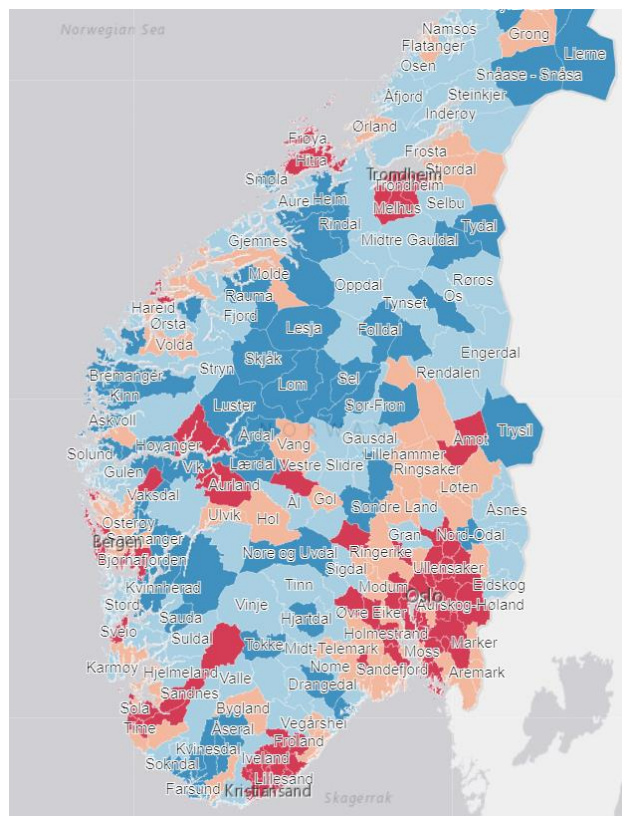
Befolkningsvekst 2020-2050 (prosent)

Kraftig økning (>15 %)

Økning (5 til 15 %)

Lite endring (-5 til 5 %)

Nedgang (<-5 %)

Dersom Drangedal skal ha håp om å få økning i befolkningen, må man jobbe godt med både næringsattraktiviteten og bostedsattraktiviteten, heter det i en rapport fra Telemarksforskning fra 2019.

Alderssammensetning

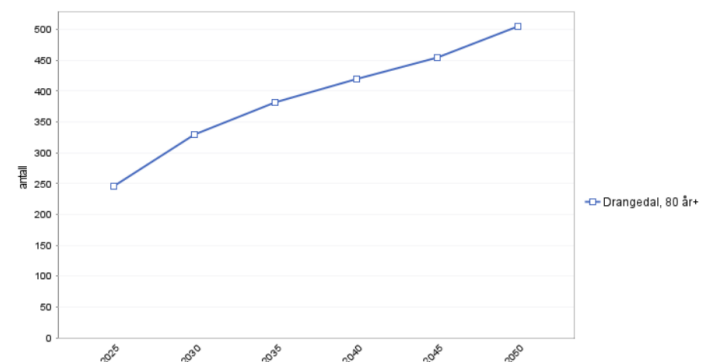
I årene som kommer vil alderssammensetningen i

befolkningen endre seg mye. Drangedal vil få en

fordobling av antall personer over 80 år, fra 220 i 2023 til

504 i 2050, som det går fram av hovedalternativet i

SSBs befolkningsframskrivninger.

Kilde: Telemarksforskning Telemarksbarometeret

I 2023 var 20,7 % av befolkningen i kommunen 67 år eller

eldre. Befolkningsframskrivingen viser at andelen 67 år

eller eldre i Drangedal kommune vil utgjøre 28,5 % i

2040 og 30 % i 2050. I samme tidsrom forventes det en

nedgang i andelen barn og unge mellom 0 og 19 år, fra

21,6 % i 2023 til 19,1 % i 2050.

Endring i befolkningssammensetning vises tydelig i

befolkningspyramidene nedenfor. Den øverste

pyramiden viser befolkningen i år 2010, mens den

nederste pyramiden viser befolkningen i 2024. Av

figuren ser vi tydelig at tyngdepunktet i befolkningen

flytter seg oppover i alder. Denne utviklingen vil

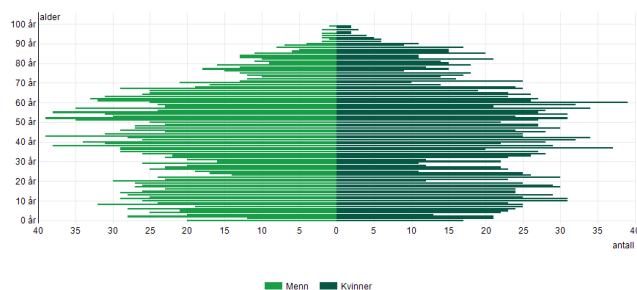
fortsette i årene framover :

07459: Befolkning, etter kjønn og alder. Personer, Drangedal, 2024.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

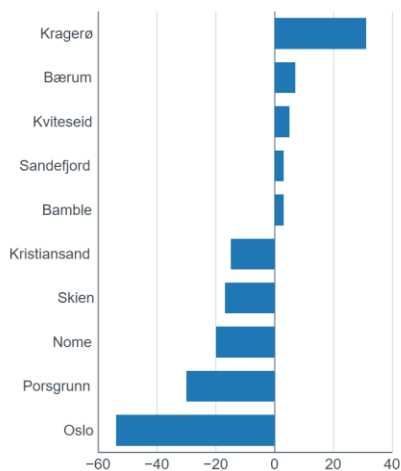
07459: Befolkning, etter kjønn og alder. Personer, Drangedal, 2010.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Flytting

Figuren viser de fem stedene i Norge som Drangedal har fått flest tilflyttere fra, samt hvilke fem steder som Drangedalsfolk flytter mest til. Drangedal har hatt størst netto innflytting fra Kragerø i den siste tiårsperioden, fulgt av Bærum og Kviteseid. Det er klart mest netto

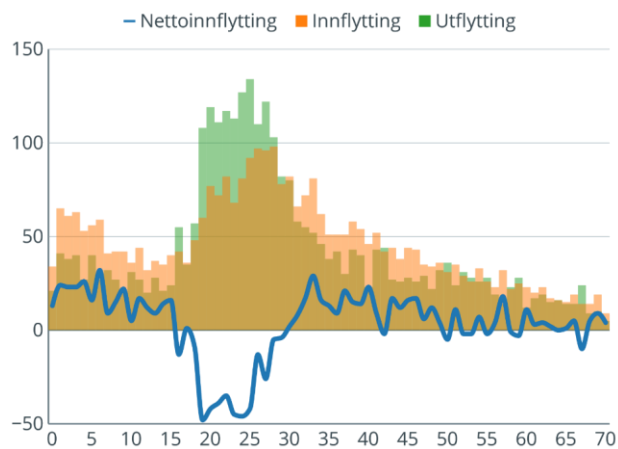

Telemarks forskning Telemarksbarometeret

Innvandrere utgjør 11 % av befolkningen i kommunen, og det er flest med bakgrunn fra Nederland, Syria og Polen. De siste 2-3 årene har det kommet mange fra Ukraina,

som følge av krigen som pågår. Nettoinnvandring har bidratt til at folketallet har holdt seg oppe i Drangedal de siste årene.

Med utgangspunkt i det ambisiøse målet om positiv befolkningsutvikling kan det være interessant å se nærmere på denne tilflyttingen. Figuren nedenfor viser flyttestrøm delt på aldersgrupper. Interessant er det å registrere at vi har hatt en positiv tilflytting alt fra aldergruppen over 30 år og for barn. Det er netto utflytting av innbyggere tidlig i 20-årene.

Kilde: Telemarksforskning: [Inn- utflytting og nettoflytting etter alder til Drangedal i perioden 2000 -2021. Antall personer](#)

Helse

En økt andel eldre over 67 år vil medføre en økning i antall personer med behov for helse – og omsorgstjenester. Samtidig vil det bli færre yrkesaktive til å yte tjenester. Denne utfordringen gjelder for hele landet, og har den siste tiden fått mye oppmerksomhet nasjonalt – blant annet gjennom Helsepersonellkommisjonen (2023) og Bo trygt hjemme -reformen (2023).

Utviklingstrekk

- Demografiutviklingen vil føre til et større antall med behov for helse – og omsorgstjenester
- Man regner med en dobling i antall personer med demens i perioden 2020-2040
- Målet er å legge til rette for at eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig
- Helhetlig organisering og rett kompetanse blir avgjørende for et godt tjenestetilbud
- Sentralt å jobbe målrettet med digitalisering og teknologi
-

Demografiutviklingen får konsekvenser

Med den økte andelen eldre, vil antallet brukere av helse- og omsorgstjenester øke. Også antallet personer med tunge og komplekse sykdomsbilder vil bli større. Drangedal kommune kan for eksempel forvente en dobling i antallet innbyggere med demens i årene fra 2020 til 2050 (Kilde: [Demenskartet – Aldring og helse](#)). Den medisinske utviklingen gjør at flere enn tidligere overlever alvorlig sykdom, men mange lever resten av livet med senskader eller følgesykdom.

Bo trygt hjemme

En sentral del av den nasjonale målsettingen er å legge til rette for at eldre kan bo hjemme så lenge som mulig. Å opprettholde hverdagsaktivitet og leve et mest mulig aktivt liv så lenge som mulig, er sentralt for å holde seg frisk lenge. Helse – og velferdstjenestene i Drangedal kommune har som mål å gi innbyggerne et tjenestetilbud som legger til rette for mest mulig egenmestring, samtidig som man skal få den nødvendige hjelpen ved behov. Samtidig vil den store økningen i antall eldre også medføre at det blir behov for flere plasser tilpasset heldøgns omsorg til dem som trenger det.

Struktur og kompetanse

Dersom kommunen skal kunne fortsette å drifte gode tjenester innenfor realistiske økonomiske rammer, er det avgjørende med riktig organisering. I forbindelse med den planlagte utbyggingen på Doktormyra er det et mål å samle flere av de hjemmebaserte tjenestene, med sikte på en mer effektiv og helhetlig drift. Prosessen er allerede i gang, både gjennom prosjektering av bygningsmasse og arbeid med organisering og oppgavefordeling innad i sektor. Blant annet er det opprettet et nytt eldreteam, rettet mot sårbare og skrøpelige hjemmeboende.

I årene framover er det viktig å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse, og å sørge for en god arbeidsfordeling mellom ulike kompetansegrupper. Fra 2024 er Drangedal kommune med i KS' Tørn-prosjekt, der hensikten er å jobbe for å finne løsninger for bærekraftig bruk og utvikling av helsefaglig kompetanse

En fungerende fastlegeordning er avgjørende for innbyggernes helsetilbud. Fram til nå har legedekningen i Drangedal vært god, men den siste tida har presset økt også her. Flere av fastlegene nærmer seg pensjonsalder.

Tjenester for framtida – teknologi og digitalisering

Teknologi er ett av virkemidlene som kan brukes for å nå målsettingen om at folk bor lengst mulig i eget hjem. Det finnes etter hvert en rekke ulike verktøy og hjelpemidler som kan fungere som et supplement til, og styrking av, den helsehjelpen som gis av kommunens ansatte. Digitale hjelpemidler kan gjøre hverdagen til hjemmeboende enklere, og den kan øke tryggheten for

både pasienter, pårørende og ansatte. Samtidig er det viktig å finne fram til teknologi som passer den enkelte brukerens behov. Det er særlig gruppa «yngre eldre» som kan tenkes å ha god nytte av ulike former for velferdsteknologi. Årskullene som nå er i ferd med å bli eldre, har i stor grad vært vant til ulike former for teknologi gjennom arbeidsliv og fritid, og vil dermed kanskje ha lavere terskel for å bruke teknologiske hjelpemidler også i helsesammenheng.

De ansatte er også avhengige av gode digitale verktøy for å yte effektive tjenester. Informasjonsflyt er vesentlig for å sikre et godt tjenestetilbud, samtidig som personvern og taushetsplikt skal overholdes. For å ruste kommunens helse- og omsorgstjenester for framtida, er det viktig med en helhetlig strategi for hvordan teknologi og digitalisering skal bli en integrert del av tjenestene.

Eksisterende planer knyttet til helse

- Plan for helse og sosial beredskap (revidert i 2022)
- Helse- og velferdsplan (2018 –2028)
- Ny kompetanseplan for helse i 2025
- Temaplan for demensomsorg. Ferdig i 2021.
- Omsorgsprogram for skrøpelige eldre – Evalueres i 2025

Opplæring og kompetanse

Elevtallet i grunnskolene i Drangedal er generelt nedadgående, og reiser spørsmål om behovet for å se på barnehage - og skolestruktur. For å opprettholde et likeverdig og helhetlig tjenestetilbud i skoler og barnehager er det viktig med god utnyttelse av både økonomiske og menneskelige ressurser i sektoren.

Kommunen har tre kommunale barnehager med til sammen 180 barn (per januar 2024 Kilde: [SSB](#)). Kommunen har tre grunnskoler med til sammen 452 elever (per oktober 2023). Elevtallet i kommunens grunnskoler er generelt nedadgående. På kommunens minste grunnskole, Tørdal barneskule, forventes kun 20 elever i skoleåret 2024-2025.

Samlet barne - og elevtall i kommunen sammen med eventuelle ressurskrevende tilbud (individuelle barne - og elevbehov), vil kreve ny vurdering og god utnyttelse av både økonomiske og menneskelige ressurser for å opprettholde et likeverdig og helhetlig tjenestetilbud i skoler og barnehager.

Det er ingen videregående skole i Drangedal, og de fleste går derfor på videregående skole i Grenland, Kragerø eller i Bø.

Tilstanden og kompetanse

I Drangedal gikk 92 % av alle barn mellom 1 og 5 år i barnehage i 2022. For aldersgruppen 3 -5 år er tallet 98,1 %. Landsgjennomsnittet er henholdsvis 93,4 % og 97,4 %. Alle barnehagene i Drangedal kommune oppfyller pedagognormen. Det er god kvalitet i barnehager og skoler i kommunen.

Samlet sett har skolene en god grunnbemanning. Nesten all undervisning i drangedalsskolen gis av lærere med godkjent utdanning for det trinn og i de fag de

underviser. Skoleeier har en plan for kompetanseutvikling for sine ansatte for å sikre at kompetansekravene skal oppfylles. Det er 12 lærere som har deltatt i videreutdanningsordningen de siste tre skoleårene.

Som følge av blant annet krigsutbruddet i Ukraina vinteren 2022, har Drangedal kommune fått flere flyktninger fra en rekke nasjonaliteter. Dette får også innvirkning på skoler og barnehager, som har ansvar for å tilrettelegge opplæringstilbudet til nyankomne barn og unge.

Trygge, gode og inkluderende barnehage - og skolemiljø

Utviklingsarbeidet i kommunens barnehager og skoler er samkjørt, og det jobbes felles med et helhetlig oppvekstperspektiv.

Det gjøres en stor innsats med tanke på inkluderende barnehage - og skolemiljø. Barnehager og skoler jobber systematisk mot utenforskap og mobbing. Ulike tiltak pågår og skal iverksettes – fokusområder og tiltak som også er viktige i et folkehelseperspektiv.

Våren 2020 startet kommunen et forprosjekt før oppstart i Læringsmiljøprosjektet. Siden barnehage - og skoleåret 2020/2021 har alle barnehagene og skolene vært med i læringsmiljøprosjektet i regi av UDIR med veiledere fra læringsmiljøsenderet ved

universitetet i Stavanger og har jobbet målrettet for trygge og gode barnehage- og skolemiljø. De siste to årene har grunnskolene i Drangedal hatt lavere andel elever som oppgir mobbing 2–3 ganger i måneden enn landsgjennomsnittet. De nyeste tallene fra elevundersøkelsen viser også at Drangedal ligger langt under landsgjennomsnittet når det gjelder mobbing. Dette arbeidet blir nå lagt godt merke til og kommunen blir tatt frem som en foregangskommune på nasjonalt nivå i arbeidet mot mobbing. Det vil kreve en fortsatt målretta innsats for å opprettholde disse gode resultatene.

Skoleresultater

Tilstandsrapport for grunnskolene presenteres og behandles politisk hvert år. Der synliggjøres, analyseres og evalueres ulike data og resultater som eksempelvis lærerkompetanse, lærertetthet, faglige resultater og trivsel. Resultater fra nasjonale prøver, Elevundersøkelsen og grunnskolepoeng (avgangskarakterer) er en del av denne tilstandsrapporten.

Målet for skolene i Drangedal er at elevene skal skåre på eller over landsgjennomsnittet på nasjonale prøver. For skoleåret 23/24 ligger 5. trinn på landssnittet i lesing, og litt under i engelsk og regning. 8. trinn skårer over landsgjennomsnittet i engelsk, mens de skårer likt med landet i lesing og regning. På 9. trinn skårer Drangedalselevne litt under landet på både lesing og regning.

Elevundersøkelsen viser at elevene på både 7. og 10. trinn svarer over landsgjennomsnittet på de fleste temaer. 7. trinn ligger rett under landsgjennomsnittet innenfor temaene støtte hjemmefra, mestring og

motivasjon (Kilde: [Elevundersøkelsen – læringsmiljø 5. til 10. trinn, sortert etter indikator i udir.no](#))

Avgangskarakterer har variert, og grunnskolen i Drangedal ligger under landssnittet. Her er det et forbedringspotensial. Drangedal kommune har som mål at grunnskolepoengene (karaktergjennomsnittet) for elever på 10. trinn går opp over tid. Skoleåret 2022/23 var det første «normale» året etter noen skoleår som har blitt annerledes på grunn av koronapandemien, blant annet med tanke på eksamensgjennomføring. Det kan dermed være utfordrende å sammenligne de siste årene direkte med hverandre. Det kan imidlertid se ut som om grunnskolepoengene har gått noe ned det siste året.

Drangedalselevs gjennomføringsprosent på videregående skole har over tid vært bra, men har hatt noe nedgang de siste to årene. Dette kan ha sammenheng med koronapandemien.

Eksisterende planer knyttet til opplæring og kompetanse

- Overordnet kommunal kulturplan (2022 - 2030).
- «Digital oppvekst»; En overordnet digital plan for sektor for kunnskap, mangfold og kultur 2024 - 2027
- Barnehage - og skolepolitisk plan - evalueres i 2024

Barnehage - og skolepolitisk plan evalueres i 2024.. I tillegg har kommunalområdet for kunnskap, mangfold

og kultur utarbeidede møte - og kompetanseplaner for hvert halvår.

Barnehager, skoler og pedagogisk -psykologiske tjeneste (PPT) i Drangedal deltar i pulje tre av *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende undervisning* (KO-løftet). Prosjektplaner og kompetanseplaner utarbeides for perioden 2023 - 2025, og må også sees i sammenheng med eventuelt behovet for nye barnehage - og skolepolitiske planer i denne perioden.

Folkehelse og levekår

Menn og kvinner i Drangedal lever i snitt til de er henholdsvis 79,7 og 82,8 år. For menn er dette høyere enn fylkesgjennomsnittet (79,5 år), mens det for kvinner er lavere (83,4 år). Kommunen har en del levekårsutfordringer, blant annet en høy andel mottakere av sosial stønad til livsopphold og høy utbredelse av psykiske symptomer og lidelser. Ungdomsskoleelevene i Drangedal kommune er fornøyd med egen helse og har få psykiske og fysiske plager.

Oppvekst og levekår

Oppvekstmiljø og levekår legger grunnlaget for både helse, trivsel og livskvalitet. Forskjeller i oppvekstgrunnlaget kan ha påvirkning på sosiale helseforskjeller videre i livet.

Økonomisk ulikhet er en viktig faktor som påvirker de sosiale helseforskjellene. I Drangedal kommune lever 16 % av barn og unge mellom 0 og 17 år i en husholdning med vedvarende lavinntekt. Dette er det nest høyeste tallet i Telemark, og godt over både gjennomsnittet for Vestfold og Telemark (12,1 %) og for landet som helhet (11,5 %). Andelen barn i familier som har mottatt sosialhjelp minst én gang i løpet av det siste året, er også høyere i Drangedal enn landsnivået. Forskjeller i inntekt gjør at barn og unge vokser opp med ulik tilgang på økonomiske ressurser. Gjennom resultater fra Ungdata-undersøkelsen vet vi at ungdom som vokser opp i hjem med høy sosioøkonomisk status, oftere rapporterer at de har høyere livskvalitet, bedre helse og mindre psykiske plager enn ungdommer fra hjem med mindre økonomiske ressurser.

Utviklingstrekk

- En relativt høy andel av barn og unge lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt
- Ungdommene i kommunen er fornøyd med sin egen fysiske og psykiske helse
- Få ungdommer deltar i organiserte fritidsaktiviteter
- Mer enn 20% av ungdomsskoleelevene oppgir å ha vært beruset i løpet av det siste året
- Både barn og voksne er mindre fysisk aktive enn gjennomsnittet

Helsetilstand

65 % av innbyggerne i Drangedal kommune vurderer sin egen helse som god eller svært god, mot 71 % i Vestfold og Telemark som helhet. Det er små forskjeller i hvordan menn og kvinner og personer i ulike aldersgrupper svarer på dette spørsmålet.

Resultatene fra Ungdata -undersøkelsen, som retter seg mot ungdommer fra 8. trinn og ut videregående skole, viser at de aller fleste ungdommene i Vestfold og Telemark har god fysisk og psykisk helse. Til sammen svarer 2 av 3 at de er fornøyd med helsa si. Når det gjelder psykiske plager, svarte 14 % av ungdommene fra Drangedal at de hadde hatt mange psykiske plager sist uke. Til sammenligning lå prosentandelen på 19 % nasjonalt, og 20 % i Vestfold og Telemark fylke.

Blant den voksne delen av befolkningen svarer 14 % at de er plaget med psykiske utfordringer.

Helserelatert atferd

Helserelatert atferd handler om levevaner som fremmer eller hemmer helse. Røyking, fysisk inaktivitet og usunt kosthold er eksempler på levevaner som påfører den enkelte og samfunnet betydelige helseutfordringer.

Både ungdommer og voksne i Drangedal er relativt lite fysisk aktive. Blant 17 -åringene svarer 43 % at de trener sjeldnere enn ukentlig, mot 28 % og 27 % i henholdsvis fylket og landet. Blant de voksne svarer 15 % at de har minst 30 minutter moderat fysisk aktivitet minst fire dager i uken. Aktivitetsnivået er det nest laveste i Vestfold og Telemark.

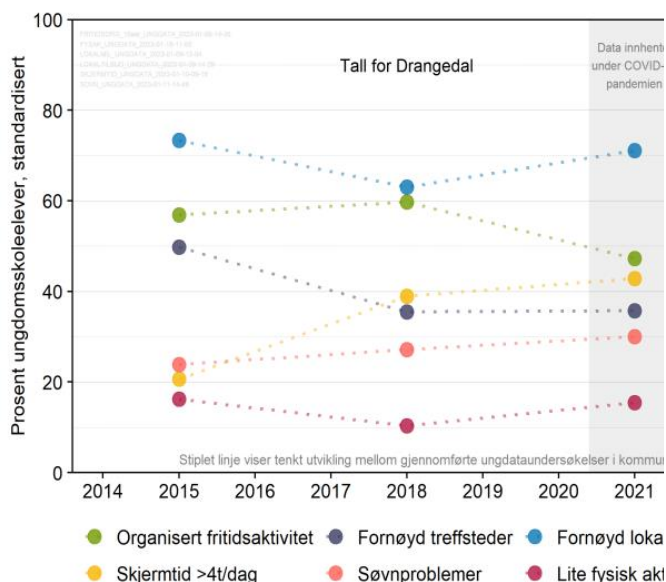
Kostholdet er også av stor betydning for helsa. Tall fra Folkehelseundersøkelsen 2021 viser at innbyggerne i

Drangedal spiser mindre frukt, bær, grønnsaker og fisk enn gjennomsnittet for fylket, mens de drikker mer sukkerholdig drikke. Drangedal ligger noe høyere enn fylkessnittet når det gjelder røyking, på snittet når det gjelder snus, og lavere når det kommer til alkoholbruk. En relativt høy andel av elevene på ungdomsskolen (22 %) oppgir å ha vært beruset mer enn én gang i løpet av det siste året - dette er signifikant høyere enn fylkes - og landsresultatene.

Miljø

I Folkehelseundersøkelsen 2021 oppga 71 % av respondentene fra Drangedal at de i stor grad trives i nærmiljøet sitt. Resultatet lå litt under snittet for Vestfold og Telemark (77 %). Andelen ungdomsskoleelever i Ungdata -undersøkelsen som oppgir at de er svært eller litt tilfredse med lokalmiljøet sitt, ligger omtrent likt som andre steder (71 % i Drangedal mot 68 % på fylkes - og landsnivå). Barn og unge bruker lokalmiljøet mer, og på en annen måte, enn voksne.

Omtrent én av fire voksne, og i underkant av halvparten av ungdomsskoleelevene oppgir at de deltar i organiserte fritidsaktiviteter. Ungdommene ligger signifikant lavere på dette enn fylket og landet. 36 % av ungdommene oppgir at de er fornøyd med treffsteder, mot henholdsvis 47 % og 46 % på fylkes - og landsbasis. Tilgjengelig statistikk viser at ungdommer i Drangedal bruker litt mindre tid på skjerm enn gjennomsnittet.

Fritid og helse i kommunen. Tall fra 2020 er fra før pandemien, tall for 2022 er fra etter restriksjonene. (Kilde: Ungdata)

Skader og ulykker

Skader representerer en stor belastning – både for den som skades, men ofte også for de nærmeste, helsevesenet og samfunnet ellers. I Drangedal svarer 19 % at de i løpet av det siste året har vært utsatt for skade slik at de måtte oppsøke lege/tannlege. Menn er mer utsatt for skade enn kvinner, og andelen skader er aller høyest blant menn i alderen 18 –29 år.

Fallskader regnes som den sjetteste viktigste faktoren som medfører helsetap, og fall er den vanligste årsaken til hoftebrudd blant eldre. Risikoen for brudd øker kraftig etter fylte 70 år, og slike skader innebærer ofte redusert funksjonsevne og økt behov for hjelp i etterkant. I Drangedal kommune regner man med at det i gjennomsnitt skjer i underkant av 8 hoftebrudd per år (19 per 10.000 innbyggere). Beregninger viser at et hoftebrudd koster stat og kommune en halv million kroner det første året, og om lag en dobling de to påfølgende årene.

Antall druknede har hatt en fallende trend siden 1990 – tallet både nasjonalt og i Telemark. Drukningsulykker er vanligere blant de eldre aldersgruppene, og mange av dem som drukner er påvirket av alkohol. På nasjonalt nivå har svømmeferdighetene gått noe ned blant elever på 5. trinn. Dette kan imidlertid ha sammenheng med både nedstenging under pandemien, og med en annen sammensetning av elevmassen med tanke på andel elever med innvandrerbakgrunn. Disse er statistisk sett mer avhengige av å få svømmeundervisning enten i skolen eller ved å gå på svømmekurs, mens øvrige elever i større grad lærer å svømme av foreldre eller andre.

Tannhelse

Befolkningens tannhelse sier mye om levevaner og levekår. Det er en stor grad av sosial ulikhet i tannhelse i fylket vårt. Blant de som besøker tannlegen sjelden, er personlig økonomi den viktigste årsaken. Det er generelt en sammenheng mellom dårlig tannhelse og bruk av snus og tobakk.

I folkehelseundersøkelsen for Drangedal oppgir 67 % at de vurderer egen tannhelse som god eller svært god. Dette er litt under fylkessnittet på 73 %. Drangedal kommune ligger på fylkesgjennomsnittet når det gjelder andel som svarer at det er mer enn to år siden de var hos tannlege eller tannpleier, med 12 %.

Oppvekstprofil for Drangedal 2024

Oppvekstprofilen viser noen av kommunens styrker og utfordringer for barn og unge og deres oppvekstmiljø.

Indikatorene som presenteres i profilen er valgt med tanke på å fremme barn og unges oppvekstmiljø.

- Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er høyere enn i landet som helhet.

- Andelen barn i familier som har mottatt sosialhjelp minst én gang i løpet av året er høyere enn landsnivået.
- Barn av sosialhjelpsmottakere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt.
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er svært eller litt fornøyd med lokalmiljøet, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået.
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har høy tilfredshet med livet, er høyere enn landsnivået.

Oppvekstbarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstill. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I [Kommunehelva statistikkbank](#) finnes flere indikatorer og utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en utfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- ! Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Oppvekstbarometer for Drangedal
Barn og unge	1 Andel barn, 0-17 år	19,1	19,6	20,4	prosent	
	2 Innvand. og norsk. med innv.førelde	17,2	18,7	19,8	prosent	
Utsatte barn	3 Barn i fam. m/vedvarende lav inntekt	20	14	12	prosent	
	4 Barn i familier som mottar sosialhjelp	19	7,1	5,7	prosent	
	5 Bor trangt, 0-17 år	14	15	18	prosent	
	6 Barn av enslige forsørgere	12,3	17,0	14,7	prosent	
	7 Barn med barnevernstiltak, 0-17 år	3,4	4,1	3,9	prosent	
	8 Unge som står utenfor, 15-24 år	6,6	8,4	7,4	prosent (a,k)	
	9 Bemanning i barnehage, oppfylt	100	91	92	prosent	
	10 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	15	24	23	prosent (k)	
Barnehage og skole	11 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	19	26	24	prosent (k)	
	12 Trives på skolen, 7. trinn	90	86	86	prosent (k)	
	13 Mobbes på skolen, 7. trinn	-	7	7	prosent (k)	
	14 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	41,6	42,7	43,3	poeng (k)	
	15 Gjennomføring i vdg. opplæring	83	79	79	prosent (k)	
Fritid og nærmiljø	16 Fornøyd med lokalmiljøet, 2021	71	68	68	prosent (a,k)	
	17 Fornøyd med treffsteder, 2021	36	47	46	prosent (a,k)	
	18 Med i fritidsorganisasjon, 2021	47	59	60	prosent (a,k)	
	19 Ensomhet, 2021	21	26	25	prosent (a,k)	
	20 Regelbrudd, Ungd. 2021	8,9	8,6	8,6	prosent (a,k)	
	21 Skjermtid over 4 timer, 2021	43	51	49	prosent (a,k)	
	22 Fornøyd med helse, 2021	75	66	68	prosent (a,k)	
Helse og livskvalitet	23 Høy tilfredshet med livet, Ungd. 2021	63	49	49	prosent (a,k)	
	24 Psykiske plager, 2021	12	18	17	prosent (a,k)	
	25 Psykiske sympt./lidelser, 15-24 år	156	175	166	per 1000 (a,k)	
	26 Søvnproblemer, 2021	30	33	31	prosent (a,k)	
	27 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	43	28	27	prosent (k)	
	28 Overvekt og fedme, 17 år	25	23	22	prosent (k)	
	29 Reseptfri smertest. ukentlig, 2021	16	16	16	prosent (a,k)	
	30 Alkohol, har vært beruset, 2021	22	12	13	prosent (a,k)	

Forklaring (tall viser til linjesummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler og om endringer i tall for 2021 [her](#).

Folkehelseprofil for Drangedal 2024

Eldres helse er temaet for folkehelseprofilen 2024.

Temaet gjenspeiles i indikatorer og figurer. Levealderen øker, og vi forventer en betydelig økning i antallet og

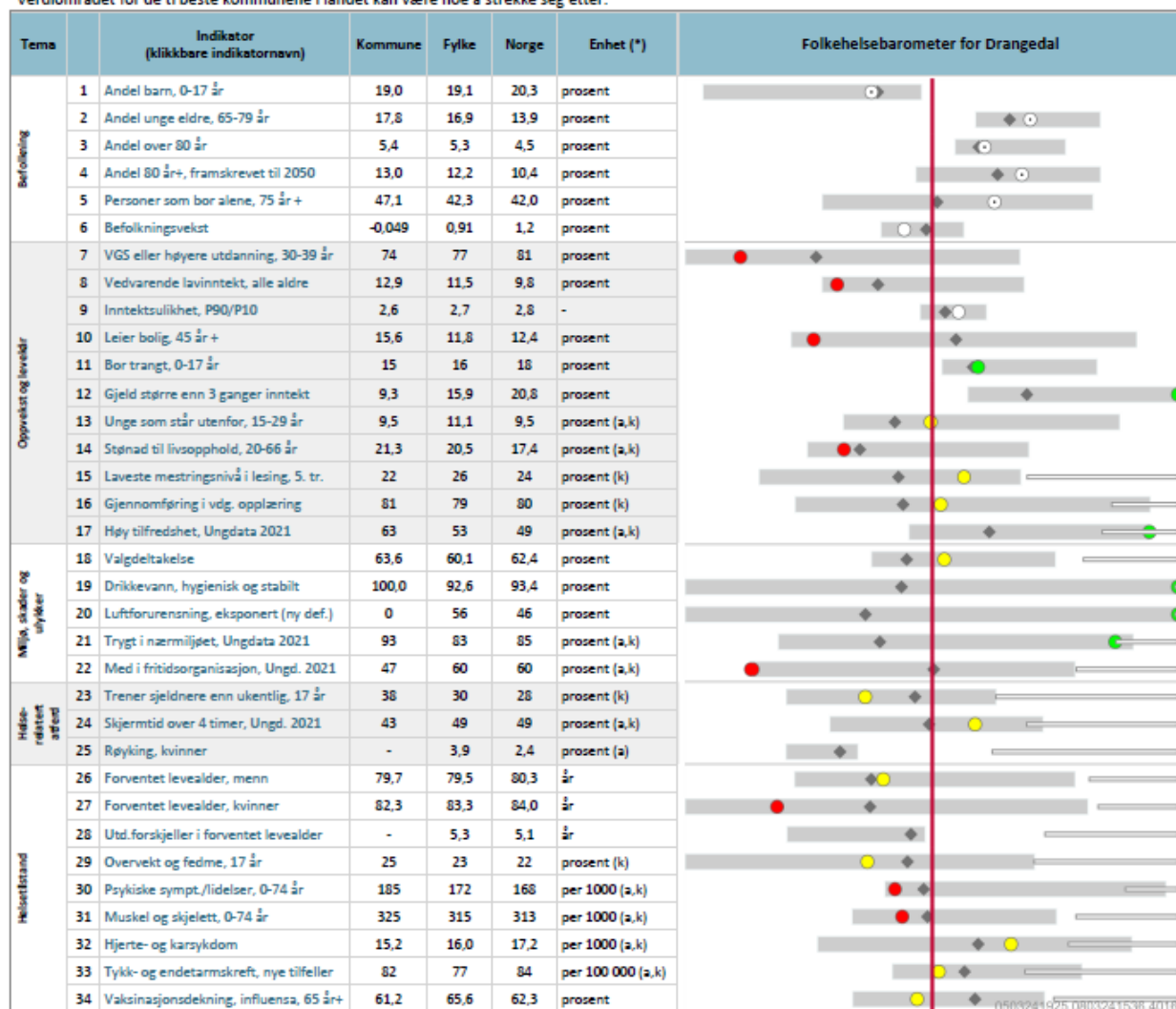
andelen eldre i befolkningen fram mot 2050. Denne økningen er noe kommunene bør planlegge for.

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I KommuneHelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt mer informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- ▬ De ti beste kommunene i landet

Befolkning

- Andelen unge eldre (65-79 år) i kommunen er høyere enn i landet som helhet
- I aldersgruppen 75 år og eldre er andelen som bor alene høyere enn i landet som helhet.

Oppvekst og levekår

- Andelen som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er høyere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige

inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

- Andelen som bor i husholdninger med høy gjeld, er lavere enn i landet som helhet. Høy gjeld vil si en gjeld tre ganger høyere enn samlet husholdningsinntekt.

Miljø, skader og ulykker

- Andelen ungdomsskoleelever som opplever at det er trygt å ferdes i nærområdet på kveldstid, er høyere enn landsnivået.

Eksisterende planer knyttet til

folkehelse og levekår

- Temaplan for psykisk helse og rusomsorg
- Boligsosial handlingsplan (2015-2020)
- Alkoholpolitisk handlingsplan for salg og skjenking av alkohol i Drangedal kommune 2016-2020
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Overordna Folkehelseplan
- Temaplan for oppfølging av stortingsmelding «Leve hele livet»
- Veteranplan
- Plan for pårørendestøtte
- Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker

Kilder:

[Kommunehelsa \(fhi.no\)](https://www.fhi.no)

[Ung i Vestfold og Telemark 2021](#)

[Last ned oppvekstprofil for kommuner og bydeler -](#)

[FHI Folkehelseundersøkelsen 2021 - Vestfold og Telemark](#)

“Systematisk folkehelsearbeid i Drangedal kommune”,
kommunestyresak 9/23

Økonomisk bærekraft

Den økonomiske dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn.

Arbeid og næringsliv

Antall arbeidsplasser har hatt svak vekst i Drangedal i de siste ti årene. Det kommer at det har vært nedgang i antall arbeidsplasser i det offentlige. I næringslivet har det vært mer vekst i Drangedal enn på landsbasis, til tross for at næringsstrukturen har vært lite gunstig. Drangedal har således vært en attraktiv kommune for næringslivet. I 2022 ble det imidlertid en nedgang i antall arbeidsplasser i næringslivet i kommunen, selv om det var sterk arbeidsplassvekst på landsbasis.

Arbeidsplasser i Drangedal

2022 hadde Drangedal 1243 arbeidsplasser i alt. Jord- og skogbruk er viktig for kommunen, og 9 % av arbeidsplassene i Drangedal er nettopp innen denne sektoren. Bare Hjartdal har flere sysselsatte innen jord- og skogbruk i fylket. Aktiviteten i skogbruket har de senere år blitt bedre, og det avvirkes mellom 40 000 m³ og 50 000 m³ i året.

Fyrtårnet innen matproduksjon i Drangedal er Holte Gård. Dette er en familiedrevet gård som produserer kjøtt og egg fra kylling, and og gås.

Sammenlignet med antall fastboende er Drangedal en relativt stor hyttekommune, med 1449 fritidsboliger. Satsningsområdene for utbygging av fritidsboliger er hovedsakelig lokalisert rundt Tokevassdraget og Gautefallområdet. Det er egne kommunedelplaner for Toke og Gautefall som tilrettelegger for økt fortetting og bruk av områdene til rekreasjon og friluftsliv. Bygging og bruk av hytter er en svært viktig faktor for utvikling av næringsliv og bosetting i kommunen.

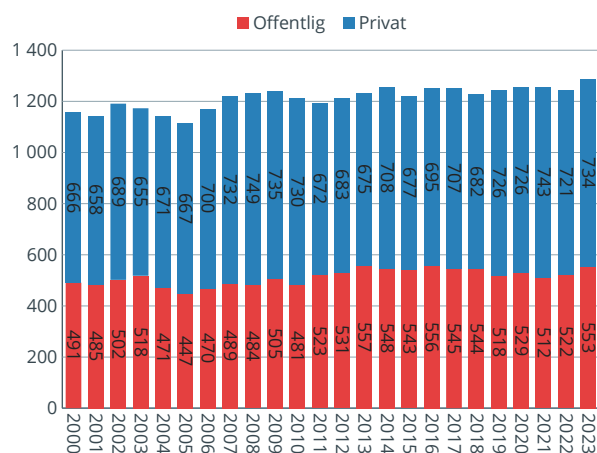
Utviklingstrekk

- Jord- og skogbruk er de viktigste næringene i Drangedal
- Drangedal er en stor hyttekommune med totalt 1 449 hytter
- Arbeidsplassvekst i 2023
- Mange pendler til jobb i en annen kommune
- Mange står utenfor arbeidslivet
- Omstillingsprogrammet DRIV gir vekst og muligheter

Arbeidsplasser

Det har vært små endringer i antall arbeidsplasser i Drangedal de siste årene, men det siste året ser vi en positiv utvikling. Mot slutten av 2023 hadde Drangedal 734 arbeidsplasser i næringslivet og 553 arbeidsplasser i offentlig sektor. Det ble en klar vekst i arbeidsplasser i 2023, etter en nedgang i 2022.

I 2023 hadde Drangedal en samlet vekst på hele 45 arbeidsplasser. Antall private arbeidsplasser i 2023 er det høyeste som er målt i hele perioden 2000 –2023 og gir Drangedal 51. plass på rangeringen av landets kommuner målt etter relativ arbeidsplassvekst.

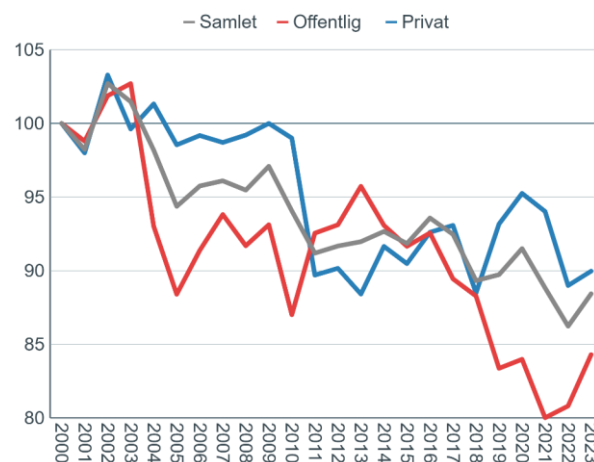

Kilde: Telemarksforskning Telemarksbarometeret

Positiv trend i 2023

Den samlede arbeidsplassveksten har i Drangedal har vært 13,8 prosentpoeng svakere enn i resten av landet siden 2000. I næringslivet har veksten vært 11,0 prosentpoeng svakere siden 2000, mens utviklingen i offentlig sektor har vært 19,2 % svakere. Fra 2013 til 2022 har det vært omtrent samme arbeidsplassvekst i næringslivet i Drangedal som i landet, til tross for en dårlig utvikling i 2022. I 2023 snudde imidlertid pilene

oppover både offentlig og privat sektor, som vi ser av grafen her:

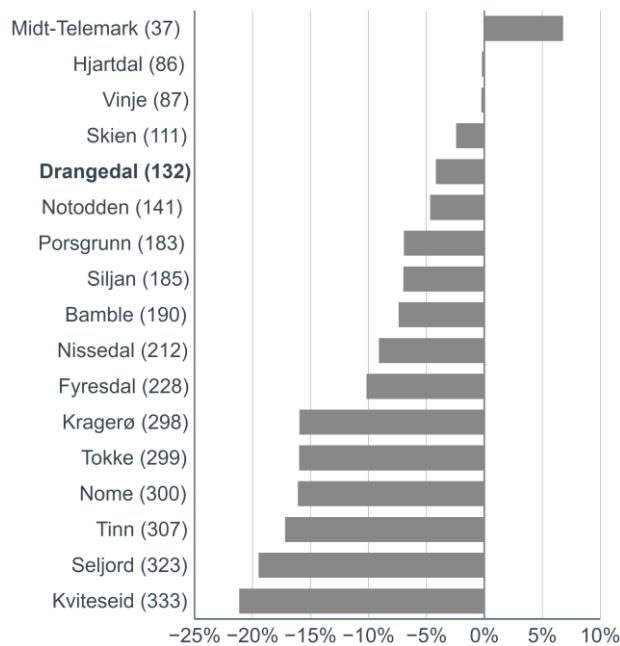

Kilde: Telemarksforskning Telemarksbarometeret [Utvikling av antall arbeidsplasser i Drangedal indeksert slik at nivået i 2000=100, relativt til indeksen for Norge.](#)

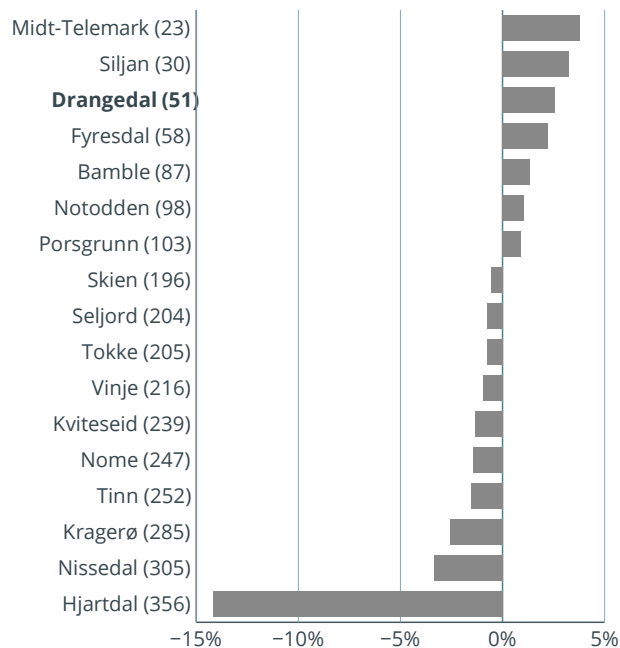
I figuren nedenfor kan vi se den relative veksten i samlet antall arbeidsplasser i Drangedal og sammenlikningskommunene i den siste tiårsperioden. Den relative veksten er forskjellen mellom veksten på stedet og veksten i Norge.

Drangedal har hatt 4,2 prosentpoeng svakere vekst i antall arbeidsplasser enn landet i den siste tiårsperioden. De fleste kommunene i Telemark har hatt svak arbeidsplassutvikling i denne perioden. Utviklingen i Drangedal er ikke så dårlig når vi ser på rangeringen, som var 132 av 357 kommuner.

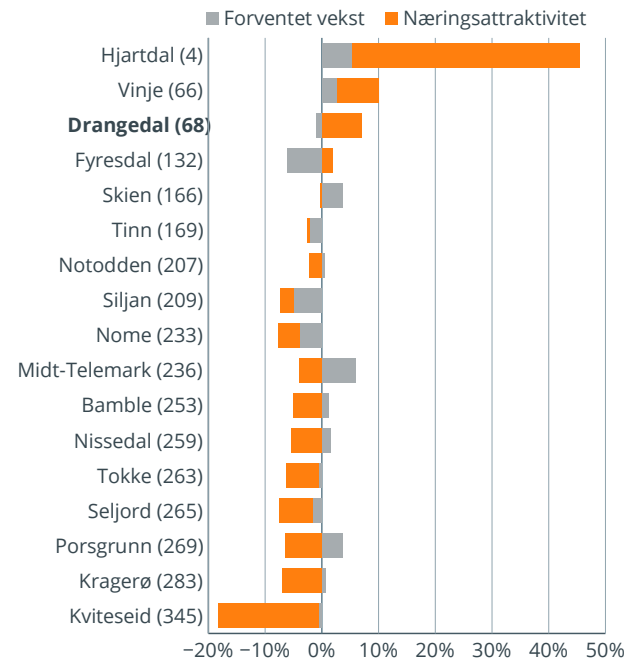
Kilde: Telemarksforskning

Drangedal fikk en god utvikling i antall arbeidsplasser i 2023, tredje best av kommunene i Telemark. Arbeidsplassveksten var 2,6 prosentpoeng bedre enn landsgjennomsnittet dette året :

I figuren under kan vi se arbeidsplassveksten i næringslivet i Drangedal og sammenlikningsstedene i den siste tiårsperioden, splittet opp i forventet vekst og næringsattraktivitet. Næringsattraktiviteten er differansen mellom faktisk og forventet vekst. Stedets rangering for næringsattraktivitet er vist i parentes.

Det var som nevnt forventet en nedgang i antall arbeidsplasser i næringslivet i Drangedal på 1,2 prosent i den siste tiårsperioden. I stedet har det blitt en vekst på 6,0 prosent, altså 7,2 prosentpoeng bedre vekst enn forventet. Drangedal har altså hatt en sterkt positiv næringsattraktivitet i denne perioden.

Kilde: Telemarksforskning.

Drangedal – en pendlerkommune

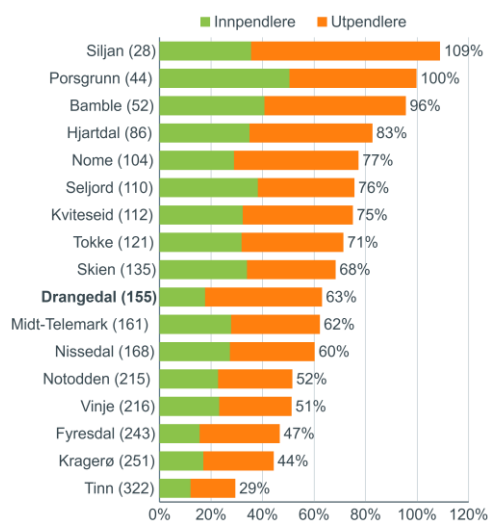
Pendling er et viktig fenomen for å forstå utviklingen i en kommune. Noen steder har flere arbeidsplasser enn de kan sysselsette og har netto innpendling. For de fleste steder er det motsatt, de er avhengige av å pendle ut til

andre områder. Pendling gjør det mulig å få vekst i folketall uten at det er tilsvarende vekst i antall arbeidsplasser gjennom økt utpendling. Pendling gjør at andre steder har vekst i antall arbeidsplasser uten at det er tilsvarende befolkningsvekst fordi det blir mer innpendling. Størrelsen på inn- og utpendling kan også fortelle om i hvilken grad et sted er integrert i et større arbeidsmarked.

Arbeidsmarkedsintegrasjon

Figuren viser andelen som pendler ut og inn fra Drangedal og sammenlikningssteder. Summen av disse andelenes kan brukes som en indikator for arbeidsmarkedsintegrasjonen. En høy arbeidsmarkedsintegrasjon betyr at det er mange muligheter for befolkningen til å finne arbeid utenfor kommunegrensene, samtidig som at næringslivet i kommunen kan rekruttere arbeidskraft lettere.

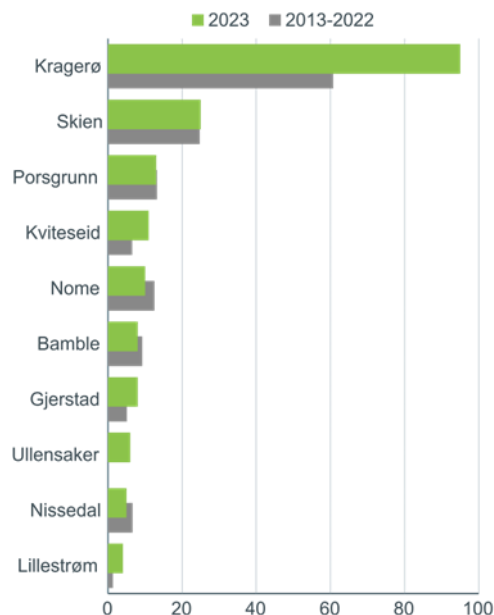
Det ble pendlet inn til 18 prosent av arbeidsplassene i Drangedal i 2023, mens 45 prosent av de sysselsatte som bodde i Drangedal pendlet ut av kommunen. Andelen utpendlere er forholdsvis stor, men andelen innpendlere er liten.

Andel innpendlere og andel utpendlere. Rangeringsnummer for arbeidsmarkedsintegrasjon er vist i parentesen.

Innpendling til Drangedal

I Drangedal er det langt flere som pendler ut enn som pendler inn. Det var 880 personer som pendlet ut fra Drangedal i 2023, mens det var 228 personer som pendlet inn til Drangedal. Figuren nedenfor viser hvilke steder som har flest innpendlere til Drangedal i 2023. Antall innpendlere i gjennomsnitt for den foregående tiårsperioden vises i de grå søylene.

Innpendling til Drangedal. Kilde: Telemarksforskning Telemarksbarometeret

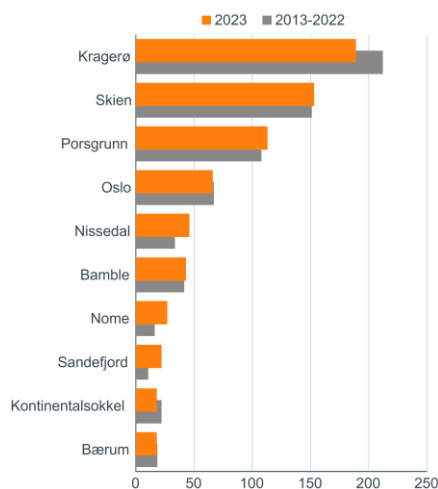
Drangedal har klart mest innpendling fra Kragerø. Det var 95 personer som pendlet fra Kragerø i 2023, en klar økning fra forrige tiårsperiode. Dernest er det Skien, Porsgrunn, Kviteseid, Nome og Bamble som har flest innbyggere som pendler til Drangedal.

Utpendling fra Drangedal

Figuren viser hvilke steder som har flest pendlere fra

Drangedal i 2023. Vi kan også se tilsvarende tall for den forgående tiårsperioden.

Det er flest som pendler til Kragerø, Skien og Porsgrunn. Det er imidlertid færre som pendler til Kragerø i 2023 enn det var i forrige tiårsperiode. (Telemarksbarometeret).

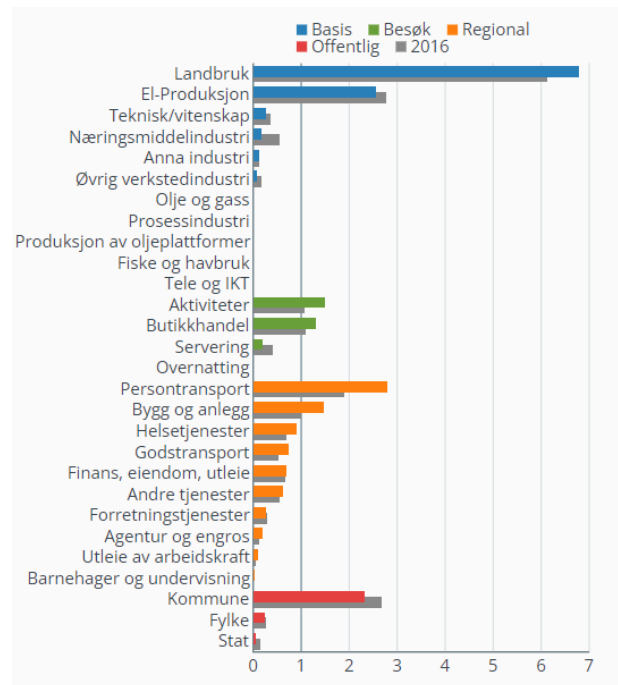

Antall personer som pendler til ulike steder fra Drangedal.

Kilde: Telemarksforskning.

Næringsstrukturen i Drangedal

Figuren nedenfor viser lokaliseringkvotientene til de ulike bransjene i næringslivet i Drangedal i 2021 (siste tilgjengelige tall). Dette er et mål på hvor mange sysselsatte en kommune har i en næring sett i forhold til næringens betydning på landsbasis. Den sier altså i hvilken grad sysselsettingen i en næring er over- eller underrepresentert i en region. Bransjer med lokaliseringkvotient over 1 er bransjer som Drangedal har relativt mye av. Vi kan også se hvilken lokaliseringkvotient bransjen hadde i 2012 i de grå søylene. På den måten kan vi se hvilke bransjer som har økt eller redusert sin andel i løpet av de siste ti årene.

Bransjestrukturen i Drangedal er ugunstig, med mange arbeidsplasser i bransjer med nedgang, som f.eks. landbruket hvor Drangedal har en stor andel av ansatte. I Drangedal er det relativt store andeler i el-produksjon, aktiviteter, butikkhandel, persontransport, private helsetjenester og bygg og anlegg. Vi ser at antall ansatte innen landbruk og private helsetjenester har økt, mens bygg og anleggsbransjen har blitt redusert de siste 10 årene.

Tillit mellom næringsliv, politikere, administrasjon og frivillig sektor

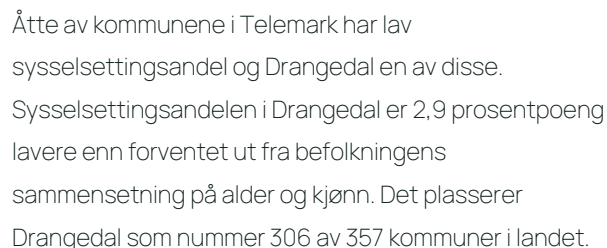
Kommuner med et høyt nivå av tillit er mer attraktive. På oppdrag fra kommunen gjennomførte Telemarksforskning en tillitsundersøkelse på oppdrag fra Drangedal kommune i 2018.

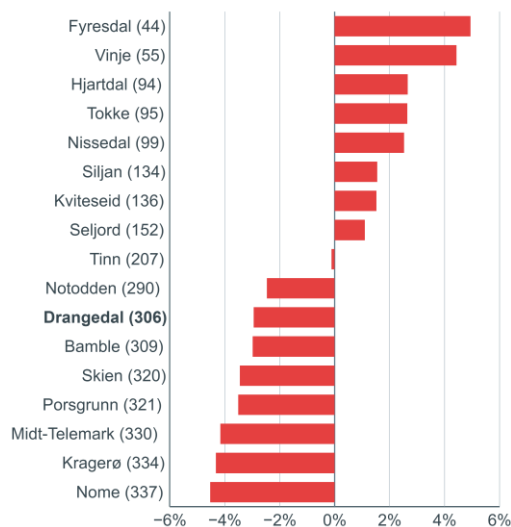
Resultatet fra undersøkelsen ble oppsummert i disse hovedpunktene:

- Lav innovasjonstakt i næringslivet og lite bruk av de muligheter som ligger i virkemiddel - apparatet
- Overvekt av menn i stort sett alle aldergrupper
- Lav andel med høyere utdanning, høyere andel husholdninger med lavinntekt og lavere median husholdningsinntekt enn fylket/landet
- Overvekt av eldre arbeidstakere og lav sysselsettingsgrad
- Lite utviklet entreprenørskapskultur
- Manglende samarbeid mellom bedriftene
- Omstillingsplan for Drangedal 2022 - 2027
- Begrenset tilgang på kapital lokalt
- En kommune mange mener er lite næringsvennlig

[illegible]

Drangedal har lav sysselsetting sgrad blant befolkningen i arbeidsfør alder (17-74 år). Drangedal har hatt lavere sysselsettingsandel enn landsgjennomsnittet i alle år siden 2004. På slutten av 2023 hadde Drangedal en sysselsettingsandel på 62,8 prosent mens tilsvarende andel for Norge var 68,5 prosent.

antall personer som står utenfor arbeidslivet i vår kommune. Drangedal har en høy andel uføretrygdde med 14,19 % av arbeidsføre personer. Mot slutten av 2023 var det 352 mottakere av uføretrygd i Drangedal. 137 personer mottok arbeidsavklaringspenger i desember 2023 (Kilde: Nav.no) .

Sett i lys av utfordringer med å rekruttere arbeidskraft både til kommunen og til næringslivet er det her et potensiale dersom det man finner muligheter for å hjelpe disse tilbake til arbeidslivet.

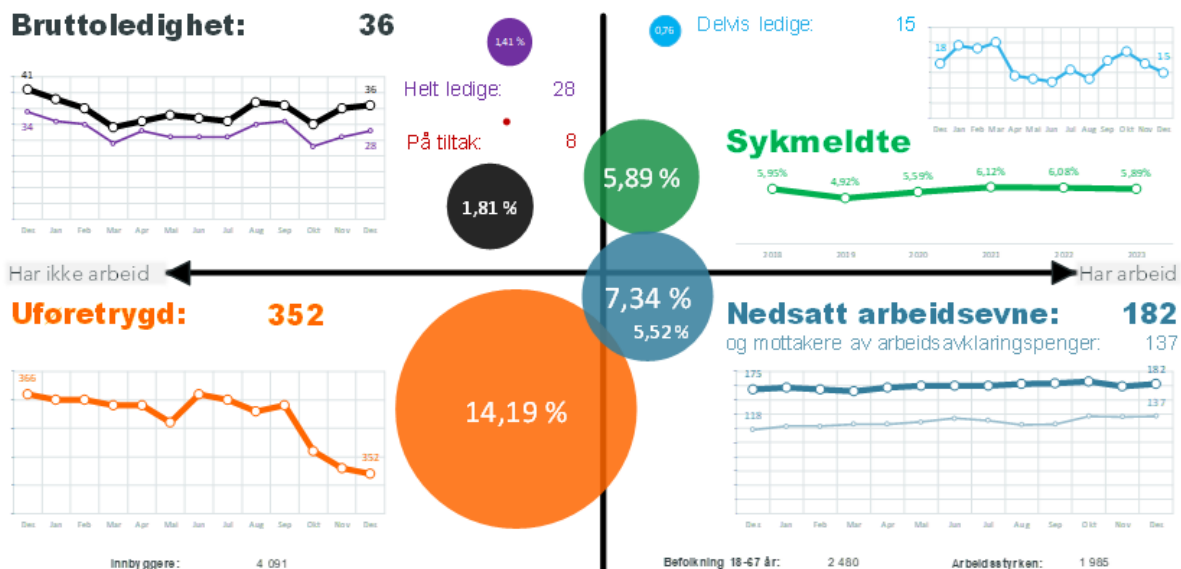
Avvik fra forventet sysselsettingsandel ut fra alder og kjønn i Drangedal og sammenlikningssteder. Kilde: Telemarksforskning

Eksisterende planer og planbehov knyttet til arbeid og næringsliv

- Landbruks - og næringsplan (ny)
- Omstillingsplanen

Utenforskap

Som det framgår av figuren under, er det et relativt stort

Innvandring og integrering

Uten innvandring ville Drangedal hatt en negativ befolkningsutvikling. I kommunen vår har vi flest innvandrere fra Nederland og Syria, fulgt av Polen, Ukraina og Tyskland. Flukt og familieinnvandring i forbindelse med flukt er den vanligste årsaken til innvandring i Drangedal. De siste årene har kommunen tatt imot et stort antall flyktninger, noe som øker behovet for god samordning på tvers av tjenestoområder.

Innvandrerbefolkningen

1.1.23 var 11 % av befolkningen i Drangedal innvandrere. Dette er litt under snittet for Telemark, som i sin tur ligger litt under snittet for landet som helhet. Drangedal kommune har 411 innvandrere. Flukt og familieinnvandring i forbindelse med dette oppgis som den vanligste innvandringsårsaken (33 %), tett fulgt av annen familieinnvandring (31,8 %). 21,6 % kom som arbeidsinnvandrere. Sammenlignet med Telemark som helhet har Drangedal en noe lavere andel innvandrere som har kommet som flyktninger, og litt høyere andel som har kommet som arbeidsinnvandrere.

Innvandrerbefolkningen i Drangedal har bakgrunn fra en rekke land. Nederland og Syria er de to vanligste landbakgrunnene, med henholdsvis 68 og 63 innbyggere. Videre følger Polen (35), Ukraina (27) og Tyskland (22). Omtrent 46 % av innvandrerne i Drangedal har bodd i Norge i mer enn ti år.

Med lavt eller negativt fødselsoverskudd er nettoinnflyttingen, inkludert innvandring, viktig for befolkningsutviklingen. I et folkehelseperspektiv er det interessant å vite mer om innvandrerbefolkningen. Innvandringsgrunn, landbakgrunn og botid i Norge er blant faktorene som kan spille inn med tanke på

helsemessige og sosiale utfordringer. Statistisk sett har flyktninger dårligere helse enn innvandrere som kommer til Norge på grunn av familiegjenforening, arbeid eller utdanning.

Utviklingstrekk

- 11 % av befolkningen i Drangedal innvandrere per 1.1.23 – en lavere andel enn fylket og landet
- Omtrent 46 % av innvandrerne har bodd i kommunen i over 10 år
- Drangedal kommune har bosatt mange flyktninger de siste årene – utfordringer for barnehage, skole, helse, flyktningetjeneste, NAV og voksenopplæring
- Det er behov for samordning og helhetstankegang

Bosetting av flyktninger

I 2022 bosatte Drangedal kommune 55 flyktninger. Per

11.12.2023 har kommunen bosatt 52 flyktninger i 2023, og for 2024 har IMDi anmodet Drangedal kommune om å bosette 55 flyktninger. De siste årene har det ikke blitt bosatt noen enslige mindreårige flyktninger i Drangedal.

Introduksjonsprogrammet

Målet med ordningen er å gi deltakerne grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv, og forberede dem til arbeid eller utdanning. Deltakerne får opplæring i norsk og samfunnskunnskap, livsmestring i nytt land og foreldreveiledning.

I Drangedal kommune går 30 -50 % av deltakerne over i arbeid eller videre utdanning (videregående eller høyere) etter at de avslutter introduksjonsprogrammet. På landsbasis var andelen 52,2% i 2022, og Drangedal ligger dermed litt lavere. Blant den resten – de andelen finner vi deltakere som fortsetter på grunnskole for voksne, arbeidssøkere og personer som av andre grunner ikke kan ut i jobb eller utdanning. Årsakene til dette kan være mange. For noen vil 2 -3 år med introduksjonsprogram ikke gi tilstrekkelig e norskkunnskaper eller kompetanse til å komme i jobb.

For flyktninger fra Ukraina går ofte i introduksjonsprogrammet bare over 6 måneder, eventuelt med ytterligere 6 måneder forlengelse. Fokus for denne gruppen er rask overgang til arbeid, uavhengig av norskkunnskaper.

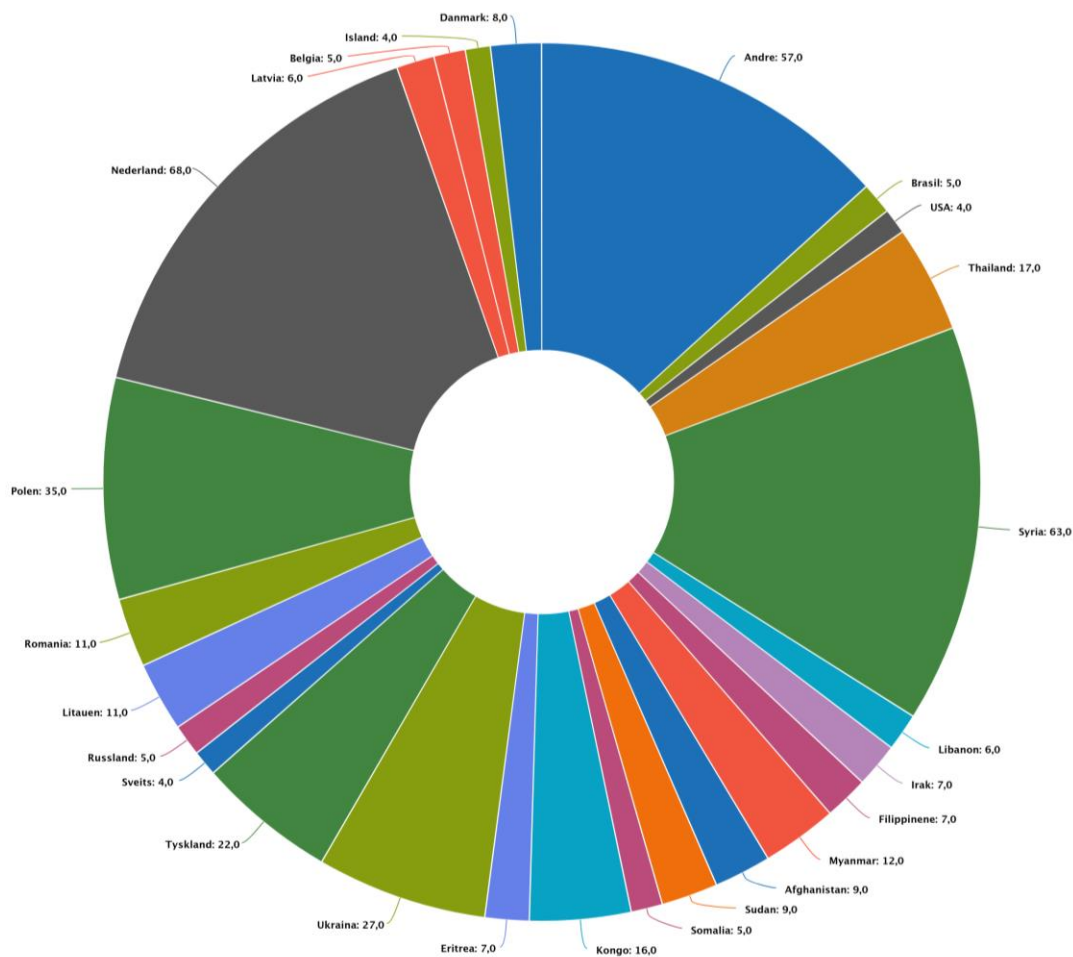
Helhetlig arbeid med bosetting og oppfølging

Drangedal kommune har tatt imot mange flyktninger de siste par årene, og det er i dag et rekordhøyt antall elever på voksenopplæringa. NAV har i sin tur fått flere de må følge opp når deltakerne er ferdige på intro. Både Voksenopplæringa, NAV og flyktningetjenesten har fått økte ressurser til å jobbe med norskopplæring, intro og arbeidsrett et oppfølging.

Vinteren 2024 ble det satt ned en arbeidsgruppe med mål om å kartlegge de ulike sektorenes arbeidsoppgaver og ansvarsområder knyttet til bosetting og oppfølging av flyktninger. Videre skal gruppa foreslå tiltak som kan både kan gjøre arbeidet enklere og mer samordnet og forutsigbart. Sist, men ikke minst er det viktig å vurdere tiltak som kan sikre bedre tilgang på boliger – det kan både gjelde bygging av nye boliger, og tilgang på private boliger til denne gruppa.

Innvandrerbefolkning

Oversikten viser personer fordelt etter landbakgrunn i Drangedal i 2023. Kilde: Imdi.no

innvandrereforeldre, totalt og enkeltvis, etter landbakgrunn og andel av befolkningen (K) 2010 - 2023. Statistikkbanken (ssb.no)
Tall og statistikk over innvandring og integrering | IMDi

Kilder:

[Statistikkbanken \(ssb.no\)](https://ssb.no)

[Kommunehelsa \(fhi.no\)](https://fhi.no)

[Folkehelseprofil - FHI](https://fhi.no)

[09817: Kommune- og fylkestall for innvandrere og norskfødte med](#)

Miljømessig bærekraft

Å stoppe klimaendringene er en forutsetning for å løse mange samfunnsutfordringer. Drangedals mangfoldige ressursgrunnlag utgjør et viktig fortrinn og må forvaltes på en bærekraftig måte for å stanse tapet av naturmangfold

Klima - og ressursforvaltning

God kunnskap om naturverdiene er viktig , spesielt i forhold til arealbruk, utbygging og ressursforvaltning. Drangedal var tidlig ute med ulike kartlegginger av naturmangfold og sårbare arter .

Stortinget vedtok i 2016 at 10 % av skogen i Norge skal vernes, under ordningen frivillig vern. Skogvern står sterkt i Drangedal. Det er 32 naturvernområder i kommunen, hvorav 29 har skogvern som primærformål. I sum representerer dette 155 602 dekar. I tillegg har Statsforvalteren i Vestfold og Telemark foreslått en utvidelse og tre nye skogvernområder på til sammen 11 517 dekar. Fordi flere av verneområdene også ligger i nabokommuner er arealet i Drangedal 99 840 dekar. Dette representerer hele 11,4 % av skogarealet i kommunen, eller 14,5 % av den produktive skogen.

Skogverneområdene representerer stor variasjon i skogtyper og høydelag , og verneprosessene er gjennomført uten konflikter og med gode resultat.

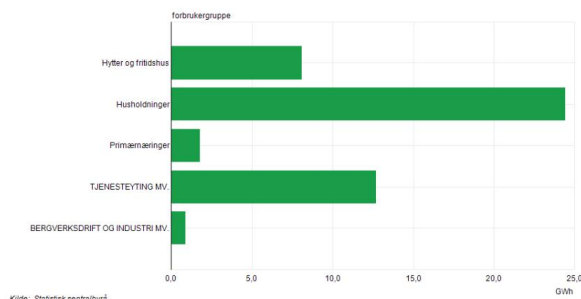
Kilde: Søknad sendt Miljødirektoratet om besøkssenter for skog og [Enkelt søk i Naturbase - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/enkelt-sok-i-naturbase)

Utviklingstrekk

- Frivillig vern står sterkt i Drangedal, 11,4 % av skogarealet i kommunen, eller 14,5 % av den produktive skogen i Drangedal er vernet.
- Forbruket av elektrisk kraft i Drangedal har vært relativt stabilt i perioden. Det er husholdningene som står for det største forbruket.
- Samlede klimagassutslipp viser en nedadgående tendens og ligger under 20.000 CO₂-ekvivalenter pr. år.
- CO₂-opptaket fra skogen i Drangedal er beregnet til rundt 200 000 tonn pr. år, slik at Drangedal samlet er en "klimapositiv" kommune med god margin.
- Høstingsbasert friluftsliv som jakt, fiske, sopp og bærplukking står sterkt, og det er viktig at naturressursene våre forvaltes på en bærekraftig måte.

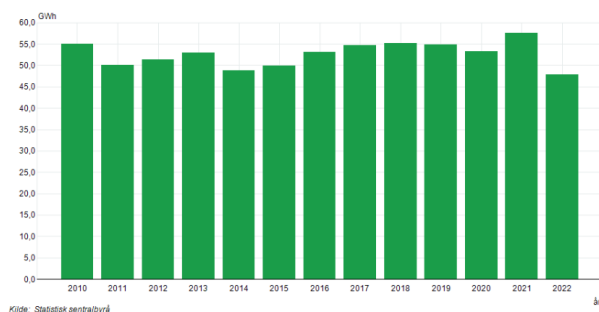
Husholdninger er største forbruker av elektrisk kraft i Drangedal, etterfulgt av tjenesteyting/service:

10314: Nettoforbruk av elektrisk kraft (GWh), etter forbrukergruppe. Forbruk i alt, Drangedal, 2022.

Forbruket av elektrisk kraft i Drangedal har vært relativt stabilt i perioden. Tydelig nedgang i 2022 er nok på grunn av svært høye strømpriser:

10314: Nettoforbruk av elektrisk kraft (GWh), etter år. Forbruk i alt, Drangedal, ALLE FORBRUKERGRUPPER.

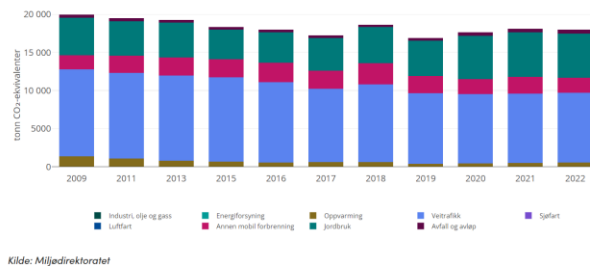

Veitrafikk og annen mobil forbrekking representerer over halvparten av klimagassutslippa fra Drangedal. Annen mobil forbrekking er hovedsakelig basert på forbruket av avgiftsfri diesel. Også landbruk utgjør en betydelig andel av beregnet klimagassutslipp i kommunen. Samlede utslipp viser en nedadgående tendens og ligger under 20.000 CO₂-ekvivalenter pr. år

CO₂-opptaket fra skogen i Drangedal er beregnet til rundt 200 000 tonn pr. år, slik at Drangedal samlet er en

"klimapositiv" kommune med god margin. Uavhengig av dette er alle forpliktet til å bidra til kraftig reduserte klimautslipp. Etter Parisavtalen skal alle land melde inn nye eller oppdaterte utslippsmål hvert femte år. Norges forsterkede klimamål er å redusere utslippene med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå.

Klimagassutslipp fra Drangedal i perioden 2009 til 2022:

Høstingsbasert friluftsliv

Høstingsbasert friluftsliv – jakt, fiske, sopp og bærplukking – står sterkt i Telemark og Drangedal, og er viktig for innbyggere og andre både som friluftsliv – og rekreasjonsinteresse. I jaktseasonen 2022 –2023 var det 415 aktive jegere som var med på småvilt – eller hjorteviltjakt i Drangedal. I tillegg kommer alle de som kommer tilbake til Drangedal for å jakte på høsten. Totalt ble det jaktseasonen 2022 –2023 registrert 4610 jegerdager fordelt på 65 jaktfelt på elg og 3869 jegerdager fordelt på 57 jaktfelt for hjort. Mange jaktvald jakter både elg og hjortejakt samtidig, men uansett blir det lagt ned mange dager i

Drangedalskogene i perioden 1. september til 23. desember. Totalt ble det felt 162 elg og 78 hjort i Drangedal 2022 - 2023.

Kilder:

[Avansert statistikk - Hjorteviltregisteret](#)

[07709: Jegere, etter kjønn, jaktutøvelse og bostedskommune](#)

[\(K\) 2008 -2009 - 2022-2023, Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

Friluftslivet er under press

Det høstingsbaserte friluftslivet avhenger av at naturressursene våre forvaltes på en bærekraftig måte. I dag er presset på leveområder for vilt og fisk stort, og det biologiske mangfold trues av arealendringer,

klimaendringer og forurensning. Dette er viktige momenter å ta med inn i arealplanleggingen i kommunen.

Eksisterende planer knyttet til klima - og ressursforvaltning

- Energi- og klimaplan (2010 -2020)

Mobilitet, infrastruktur og trafikksikkerhet

Samferdsel griper inn i mange samfunnsområder og spiller en viktig rolle i en bærekraftig samfunnsutvikling. Drangedal har spredt bosetting med lange avstander mellom de ulike grendene, og mange er avhengig av daglig bruk av personbil. Vegnettet er avgjørende infrastruktur for bosetting og næringsliv i Drangedal.

Mobilitet

Personbilen er den dominerende transportformen, og det er generelt utfordrende å endre folks reisevaner til fordel for mer miljøvennlige transportformer. I

Drangedal er det svært begrenset mulighet til å benytte buss utenom det som er skoletransport.

Sørlandsbanen, med stopp både på Neslandsvatn og i Drangedal sentrum, er et svært viktig kollektivtilbud i kommunen, spesielt for elever som går på videregående skoler i Lunde og Bø.

Å kontinuerlig arbeide for utbedring av flaskehalser på fylkesveinettet og godt veivedlikehold har stor betydning for kommunen. Det kommunale veinettet er også avgjørende for bosetting og næringsliv i store deler av Drangedal. Som pendlerkommune har veinettet til viktige arbeidsplasser også utenfor egen kommune stor betydning. Oppgradering av E-18 med fullverdige avkjøringer både på Gjerdemyra og ved Fikkjebakke vil være positivt for Drangedal.

Infrastruktur

God infrastruktur gjennom kommunen er en forutsetning for bosetting og næringsutvikling. Et fungerende veinett er en svært viktig del av å kunne ivareta mobilitet, sikkerhet og kommunikasjon.

Veinettet i Drangedal består av fylkesveier, kommunale veier og private veier. Kollektivtilbudet er begrenset.

Det går bussruter mellom Drangedal og

Skien/Porsgrunn, Kragerø og Treungen. I tillegg er det noe skoleskyss innad i kommunen. Det er begrensede rutetider.

Sørlandsbanen går gjennom kommunen med togstopp på Neslandsvatn og Drangedal stasjoner. Toget er viktig både som skole-tog, pendling og for andre reisende. Det viser seg at antall reisende med tog har gått ned, noe som kan skyldes mye kanselleringer, «Buss for tog» og reduksjon i antall stopp.

Drangedal kommune har pr. i dag ca. 75 km. med kommunale veier og 15 bruer. I tillegg kommer fortau, gangveier, turveier, kommunale plasser og parkeringsplasser. Standarden på veiene er varierende, og vi har pr. i dag ikke ressurser til å drifte og vedlikeholde veiene slik at alle har en tilfredsstillende og trafikksikker standard. Vedlikeholdsetterslepet er betydelig og klimaendringene er allerede merkbare med blanding av tørke, styrtregn, flom, store snømengder og plutselige væromslog. Dette gir hvert år store skader på veiene. Samtidig øker prisene på bl.a. asfalt, veisalt, drivstoff, vinterdrift mm. Bruene blir kontrollert hvert år, og flere av disse må gjennom omfattende og kostbare reparasjoner. Etterslepet på de kommunale veiene og

bruene ble høsten stipulert til minimum 13 millioner kroner. Mye tyder på at det reelle beløpet er større.

Drangedal kommune drifter i dag mange kommunale veier som er blindveier/stikkveier som er adkomst kun til noen få eiendommer. Det er uklart hvorfor disse en gang har fått status som kommunale og det er derfor ønskelig å se på om noen kommunale veier burde nedklassifiseres til private. Dette vil være nødvendig for å imøtekomme fremtidig strammere kommuneøkonomi.

Også fylkeskommunen sliter med store etterslep på fylkesveiene, og vi er avhengig av god dialog for å fremme våre behov for tiltak på disse veiene.

Trafikksikkerhet

Drangedal kommune har utarbeidet trafikksikkerhetsplaner siden 1997. Kommunen ble godkjent som trafikksikker kommune første gang i 2017 og har siden blitt re -godkjent i 2020 og 2023 for perioden 2024 – 2026. Kommunen fikk vedtatt sin trafikksikkerhetsplan i september 2023 og den varer frem til 2030. Handlingsdelen til trafikksikkerhetsplanen skal revideres annet hvert år og første gang i 2025.

De største trafikksikkerhetsutfordringene i kommunen er knyttet til fylkesveinettet. Drangedal er en pendler - og hyttekommune, så det er mye trafikk inn og ut av kommunen hver dag hele uka. Det er også store avstander mellom grendene i kommunen, og mange er avhengige av bil for å komme til og fra jobb, levering i barnehage, skole/ SFO etc.

I perioden 2017 til 2021 var det totalt tre dødsulykker, 5

hardt skadde og 42 lettere skadde etter ulykker på fylkesveiene i Drangedal. For de kommunale veiene er tallet en hardt skadet og to lettere skadde. I tillegg er to lettere skadde på skogsbilveiene.

Når en sammenligner tallene med perioden 2013 – 2017, har antall ulykker i femårsperioden gått ned fra 61 til 41 i perioden 2017 – 2021. Men dessverre har antall både antall drepte og ulykker med hardt skadde gått opp i perioden 2017 – 2021. Kilde: Vedtatt trafikksikkerhetsplan

Eksisterende planer knyttet til mobilitet, infrastruktur og trafikksikkerhet

- Trafikksikkerhetsplan for Drangedal kommune med handlingsplan
- Hovedplan for vann og avløp (ny)
- Tiltaksplan VA
- VA Norm

Stedsutvikling, bolig og areal

God stedsutvikling og arealforvaltning, samt et boligtilbud som er tilpasset befolkningens behov er viktig for at Drangedal skal oppleves som et attraktivt sted å bo. Konkret vil det for eksempel bety at folk er villige til å bosette seg i Drangedal og pendle til arbeid, fordi øvrige kvaliteter på bostedet veier opp for pendlerutgifter og ulemper. Kommunens boligsosiale arbeid er en sentral oppgave som berører flere sektorer og avdelinger.

Stedsutvikling – om å skape det gode bosted

Stedsutvikling handler om tilrettelegging og fysisk utforming av lokalsamfunnet. I dette arbeidet er kvalitet, nærhet og tilgjengelighet viktig. Kommunen må involvere næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere for å få til gode prosesser (Kilde: Distriktsenteret.no). Dersom stedsutvikling er vellykket, vil bostedsattraktiviteten øke.

Alt kommunen og frivillige lag/organisasjoner gjør for å gi innbyggerne et bedre sted å bo er slik sett stedsutvikling, som barnehage, skole, kulturtilbud, eldreomsorg og helsetjenester, veier, kollektivtilbud med mer. Stedsutvikling vil også i mange tilfeller også øke besøks- og bedriftsattraktiviteten.

De mer spesifikke stedsutviklingstiltakene er de som ikke er lovpålagte og som har til hensikt å øke bostedsattraktiviteten. I Drangedal har vi de siste årene mange gode eksempler på slike tiltak:

Kragerøbanen : Her har kommunen i nært samarbeid med lokal velforening og grendelag, og med mye ekstern støtte, fått etablert tur/sykelsti på den gamle

jernbanetraseen, som gir grunnlag for økt trivsel, bedre trafiksikkerhet, nye møteplasser og også økt besøksattraktivitet. Lokalsamfunnet tar aktivt ansvar for tilsyn og vedlikehold .

Kåsmyra Badeplass : Her har kommunen i nært samarbeid med Kjosen Grendelag fått etablert et flott friluftsområde med bading og attraktiv møteplass.

Toke Brygge : Det som for en del år siden var ei gjørmebukt har blitt utviklet til en attraktiv park, møteplass og badeplass med mange muligheter for ulike aktiviteter.

Gautefall Biathlon og løypenettet på Gautefallheia er eksempel på samarbeidstiltak mellom kommune, næringsliv og private (løypelaget) som gir økt bosteds-, besøks- og bedriftsattraktivitet.

Andre eksempler på stedsutviklingstiltak de senere årene er Smibekkhavna, Bikkjehola, fiber- og mobildekning, Frivillighetssentralen, Toketua og Drangedal Bygdetun der det kontinuerlig blir arbeidet med nye attraktivitets-tilbud.

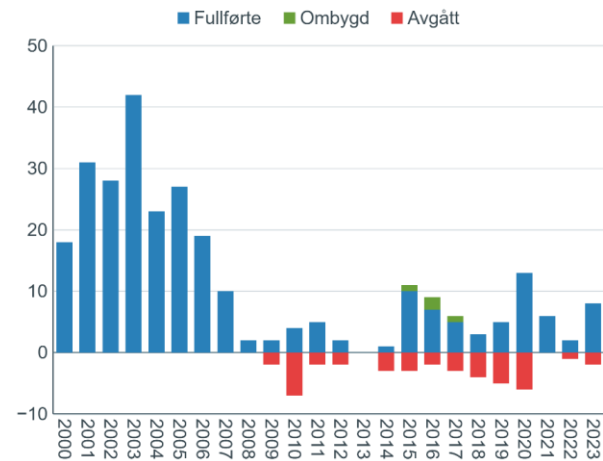
Husholdninger

Ca. 40 % av husholdningene i Drangedal består av **aleneboende**. Samtidig har vi en stor overvekt av eneboliger i kommunen (81 %). Telemarksforskning har pekt på behovet for mer ulike former for mer sentrumsnære leiligheter og mindre boliger. Det kan synes som om det er en «mismatch» mellom tilbud og behov, og det er grunn til å tro at dette vil øke med den kommende eldrebølgen. Et stort flertall i aldersgruppen 55 + mener at de vil ha behov for annen bolig på sikt (kommunens egen kartlegging av boligbehov).

Boliger

I figuren nedenfor kan vi se boligbyggingstakten i Drangedal og Norge, det vil si antall fullførte boliger per 1000 innbyggere. Boligbyggingstakten i Norge blir påvirket av konjunktorene, og de fem siste årene har boligbyggingstakten falt på landsbasis. Mye tyder på at boligbyggingen vil falle mye mer i 2024.

Drangedal hadde høy boligbyggingstakt fra 2000 til 2005. Etter det har boligbyggingstakten i kommunen blitt svært lav, også vesentlig under landsgjennomsnittet. I 2023 ble det bygget 2,0 nye boliger per 1000 innbyggere i Drangedal, mens landsgjennomsnittet var 5,1. Ser vi på absolutte tall ble det bygget åtte nye boliger i 2023.

Kilde: Telemarksforskning: [Antall fullførte boliger per 1000 innbyggere i Drangedal og Norge](#)

Boligmarkedet – mismatch mellom tilbud og behov?

Boligmarkedet i Drangedal preges av lave boligpriser og svak prisvekst. Byggekostnadene kan gjerne være høyere enn boligverdien, noe som kan føre til at folk ikke ønsker å ta opp eller ikke får lån til boliginvesteringer. Når man først har kjøpt seg bolig, blir det vanskeligere å flytte på seg. Lite boligbygging kan derfor gi redusert mobilitet i lokale boligmarkeder. Selv om eneboligen fortsatt står sterkt, har folks boligpreferanser endret seg. Mange eneboliger og få mindre boenheter for kjøp eller leie, gir utfordringer for unge mennesker som ønsker å bo og jobbe i distriktskommuner, men ikke er klar for en langsiktig etablering.

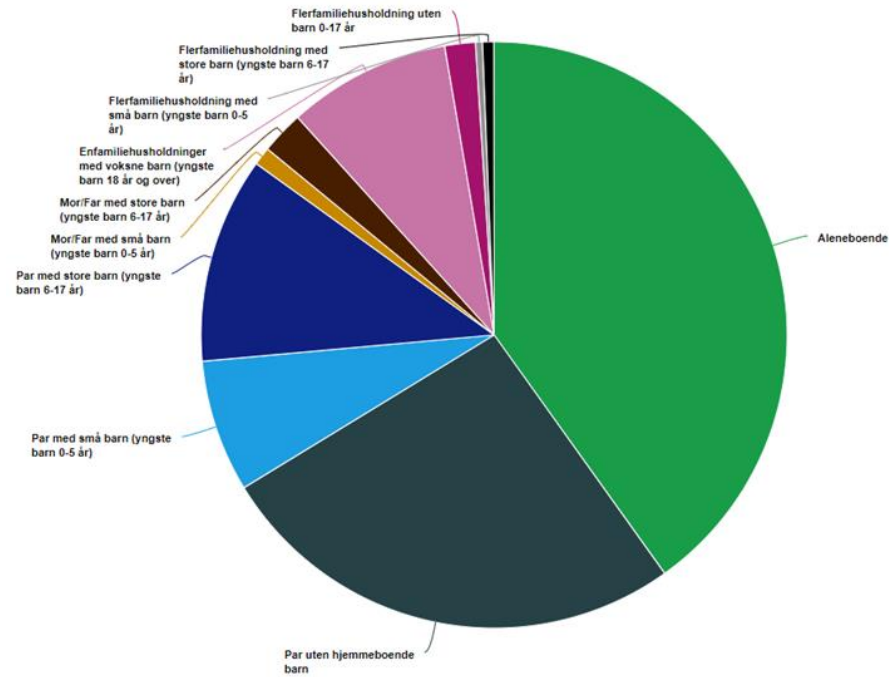
Det er en hovedstrategi i eldreomsorgen at eldre skal bli boende hjemme så lenge som mulig. Å være selvhjulpne er bra både for de eldre selv og for å begrense ressursinnsatsen i helse- og omsorgssektoren. I

distriktskommuner er det relativt få eldre som på egen hånd flytter til en lettere tilgjengelig bolig for alderdommen. Liten tilgang på egnede boliger og begrenset mulighet til å selge eksisterende bolig, gjør at eldre i stor grad må bli i eneboliger som ikke er tilrettelagt for bevegelseshemninger. Mange av disse boligene ligger også usentralt til. Dette kan gjøre eldre lite selvhjulpne og redusere deres livskvalitet. Distriktskommuner som Drangedal har størst grunn til å

videreutvikle en boligpolitikk for eldre, ettersom markedsmekanismene der fungerer dårlig og man gjerne ender opp i en situasjon som er lite gunstig både for de eldre, kommunen som tjenesteyter og lokalsamfunnet.

Hele 40 % av husholdningene i Drangedal består av enslige, som vi ser av figuren under.

Kilde: SS B.

I Drangedal er det registrert 1817 eneboliger og et relativt lavt antall andre boligtyper. 81 % eier egen bolig, 17 % leier og 2 % er oppgitt som andels/aksjeeier. Kilde: Telemarksforskning; Regionalanalyse.no

	Boliger (bebodde og ubebodde)	
	2023	
	K-4016 Drangedal	
Enebolig		1 817
Tomannsbolig		115
Rekkehus, kjedehus og andre småhus		83
Boligblokk		31
Bygning for bofellesskap		73
Andre bygningstyper		89

SSB: Tabell 06266: Boliger, etter bygningstype, statistikkvariabel, år og region

Kommunens boligsosiale arbeid

Kommunen skal i sitt arbeid på det boligsosiale feltet sørge for samarbeid på tvers av sektorer og samordning av sine tjenester. Kommunen skal samarbeide med andre offentlige aktører som kan bidra til arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet (Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, § 5).

Alle innbyggere i Drangedal kommune skal bo trygt og godt. Vanskeligstilte på boligmarkedet skal styrkes slik at de kan mestre eget boforhold. Dette kan skje både gjennom ulike former for tjenester og økonomiske støtteordninger, eller ved at innbyggerne får tilgang til en kommunal bolig.

Kommunes boligsosiale arbeid innebærer både omsorgsboliger og boliger til andre grupper. Ansvaret for dette arbeidet ligger hos en rekke aktører og avdelinger både i og utenfor kommuneorganisasjonen. Det er dermed et komplekst felt, som kan være utfordrende å koordinere. Det boligsosiale arbeidet koordineres blant annet gjennom faste samarbeidsmøter mellom de ulike aktørene som er involvert.

Per 31.12.23 finnes det 136 kommunale boliger i Drangedal – både omsorgsboliger og andre utleieboliger. Boligene eies av tre aktører: Drangedal kommune, Mjelkåsen boligstiftelse og Drangedal boligstiftelse. Omsorgsboliger tildeles normalt uten tidsbegrensning, mens kommunale boliger tildeles som tidsbegrensede leieforhold på tre til fem år. For en del av beboerne er det et mål å få til en overgang til mer egnede, varige boliger. Her er Husbankens virkemidler viktige for å tilrettelegge for denne overgangen.

Våren 2024 er alle kommunale boliger, og nesten alle omsorgsboliger fylt opp. Dette har blant annet sammenheng med ankomst av ukrainske flyktninger. Drangedal kommune tar utgangspunkt i SSBs befolkningsframskrivninger for å beregne behovet for omsorgsboliger, og bruker disse tallene aktivt i langtidsplanleggingen. Tall fram mot 2040 viser at behovet for omsorgsboliger og andre tilpassa boliger antakelig vil øke i takt med at både antallet og andelen av eldre i befolkningen blir større.

Det er igangsatt et arbeid med den helhetlige strukturen og organiseringen av det boligsosiale feltet i Drangedal kommune, i regi av kommunedirektøren.

Areal

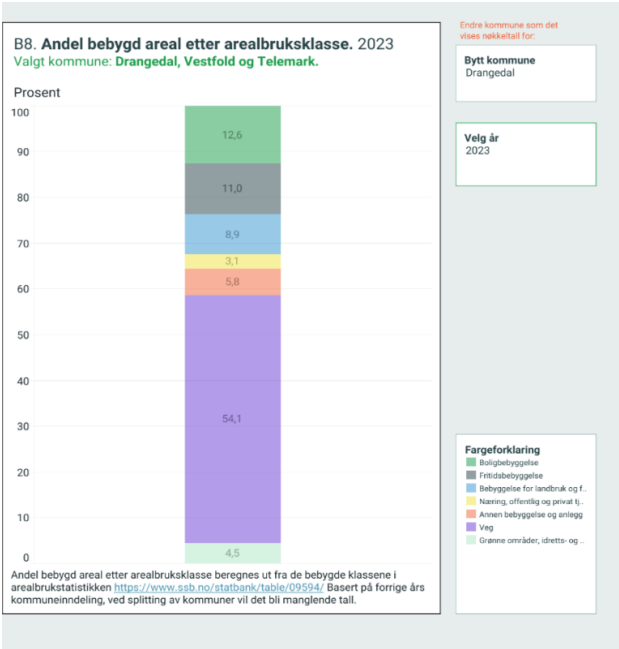
Drangedal kommune har et samlet areal på 1 062 778 daa. Av dette er rundt 82 % dekt av skog, mens bare litt over 1 % er dyrka mark og godt under 1 % er bebygd (inkludert veiformål).

For å unngå store tap eller fragmentering av natur og matjord, kommer det å lykkes med en god arealforvaltning til å bli en viktig utfordring de neste årene. For å holde en oversikt over de faktiske forholdene er det viktig med gode verktøy og en bevisst holdning. Et godt utviklet arealregnskap blir viktig for å kunne gjøre dette. Drangedal har nylig mottatt midler fra Miljødirektoratet til «planvask». Dette innebærer å gjøre en ny vurdering av områder avsatt til utbygging, som ikke er realisert ennå.

Figurene nedenfor viser arealfordelingen i kommunen og fordelingen av den del av kommunen som er bebygd (0,8 % av samlet areal). Veiformål utgjør over halvparten av det bebygde arealet i kommunen.

Arealtype	Dekar	%
Jordbruksareal ▲		
Fulldyrka	11 512	1,1
Overflatedyrka	461	0,0
Innmarksbeite	1 860	0,2
Skog ▲		
Produktiv skog	686 310	64,6
Uproduktiv skog	186 885	17,6
Bebyggelse/samferdsel	8 597	0,8
Annet markslag ▲		
Åpen fastmark	64 582	6,1
Myr, åpen eller med skog	30 319	2,9
Ferskvann	72 252	6,8
Ikke kartlagt	0,0	0,0
Sum	1 062 778	100

Kilde: Arealressurskart AR5, årsversjon 2022, NIBIO

sammenlignet med de fleste andre kommuner i

Telemark. Drangedal har ca. 1,5 fritidsbolig pr. km²,

mens våre nabokommuner Kragerø har over 12 stk./km²

og Nissedal har godt over 3 fritidsboliger pr. km².

Antall fritidsbygninger per km ² 2024 (Kilde: SSB)	
4014 Kragerø	12,05
4001 Porsgrunn	8,58
4012 Bamble	8,55
4024 Hjartdal	3,41
4030 Nissedal	3,20
4020 Midt -Telemark	3,00
4036 Vinje	2,14
4022 Seljord	2,07
4028 Kviteseid	2,04
4026 Tinn	1,95
4005 Notodden	1,47
4016 Drangedal	1,47
4003 Skien	1,36
4034 Tokke	1,30
4032 Fyresdal	1,20
4010 Siljan	1,08
4018 Nome	0,92

Eksisterende planer knyttet til areal, bolig og stedsutvikling

- KDP Gautefallheia (2006-2015)
- KDP Drangedal sentrum (planlagt vedtatt i 2024)
- KDP Toke (2019-2029)
- KDP Neslandsvatn sentrum (under arbeid)
- Diverse reguleringsplaner som legger til rette for nærings- bolig- og fritidsbebyggelse

Fritidsboliger

I forhold til arealet har Drangedal få fritidsbygninger

Kultur, idrett og frivillighet

Kultur, idrett og friluftsliv er viktig for innbyggere og hytteinnbyggere. Kulturliv, idrett og friluftsliv er kilder til livskvalitet og folkehelse, utvider vår kunnskap og skaper identitet.

Drangedal bygdetun

Bygdetunet drives i dag av Drangedal bygdetunlag, og er et friluftsmuseum der alle bygninger har blitt flyttet til området fra andre steder i kommunen. Bygdetunet har de siste årene blitt tatt mer aktivt i bruk av bygdetunlaget og av bygdefolk og turister. Det er åpen cafe på sommeren og muligheter for guidede turer. Drangedal bygdetunlag har utarbeidet en egen plan for forvaltning og formidling av Drangedal bygdetun 2021 – 2025. Framtidige tiltak for Drangedal bygdetun er forankra i handlingsplan i Kommuneplan for kultur 2022 – 2030 og i handlingsplan i Kulturminneplan for Drangedal kommune 2023 – 2030.

Samarbeidsavtale mellom Drangedal bygdetun og Drangedal kommune blir vedtatt våren 2024.

Kilde: [Museum \(drangedalbygdetun.no\)](https://museet.drangedalbygdetun.no)

Bibliotek

Drangedal ligger noe over gjennomsnittet i Norge med 2,7 lånte bøker per person. Spesielt hyggelig er det å se at utlån av barnebøker har steget fra 5,4 per barn i 2021 til 6,3 i 2022. I løpet av 2024 vil nytt bibliotek og ungdomsklubb stå ferdig, noe som forhåpentligvis vil stimulere til økt aktivitet i tilknytning til biblioteket.

Kilde: [Vestfold og Telemark fylkeskommune - Bibliotek \(vtfk.no\)](https://vestfold-og-telemark.fylkeskommune.no/bibliotek)

Kulturskolen

Ifølge opplæringsloven skal alle kommuner ha et

kulturskoletilbud til barn og unge. Kulturskolen skal bidra til å bygge barn og unges estetiske, sosiale og kulturelle kompetanse, evne til kritisk refleksjon og selvstendige valg. I Vestfold og Telemark deltok 12 % av barn og unge på et kulturskoletilbud i 2022. Drangedal ligger litt høyere enn Telemark, og 13,6 % av barn og unge deltok på kommunens kulturskoletilbud. Kommunen har 71 elevplasser på kulturskolen.

Kilde: [Vestfold og Telemark fylkeskommune - Kultur for barn og unge \(vtfk.no\)](https://vestfold-og-telemark.fylkeskommune.no/kultur-for-barn-og-unge)

Idrett og fysisk aktivitet

Telemark og Drangedal byr på mange muligheter for å drive med fysisk aktivitet. Likevel er befolkningen mindre fysisk aktive nå enn tidligere. Helsedirektoratet anbefaler at barn og unge er i fysisk aktivitet med moderat eller høy intensitet minst tre ganger i uka. Ungdataundersøkelsen ble gjennomført sist gang i 2021, der 141 elever fra ungdomstrinnet i Drangedal deltok. Undersøkelsen viste at 68 % av unge i Drangedal trener minst en gang i uka, mot 81 % på landsbasis. Det er færre unge som deltar i organisert idrett i Drangedal, med 38 % mot 51 % på landsbasis.

Organiserte og egenorganiserte aktiviteter

I folkehelseundersøkelsen som ble gjennomført blant innbyggere over 18 år i Vestfold og Telemark i 2021 svarte 26 % at de ukentlig deltar i organisert aktivitet eller frivillig arbeid. Dette kan være idrettslag, politiske

lag, trossamfunn kor eller lignende. For Drangedal svarte 26 % at de deltar i organisert aktivitet og 37 % at de deltar i annen aktivitet.

Kilde: [Microsoft Power BI](#)

Idrettslag og idrettsanlegg

I Drangedal er det flere godt etablerte idrettslag og mange fine idrettsanlegg. En finner egne idrettslag og idrettsanlegg i alle deler av kommunen. Det varierer mellom kunstgressbane, fotballbaner, mindre ballbinger og skyteanlegg for rifle - og hagleskyting. Mange lag har benyttet seg av ordningen med spillemidler og har fått bygd opp flotte anlegg ved hjelp av dette. Drangedal har et variert tilbud innenfor idrett og gjennom tidene har det vært en rekke drangedøler som har markert seg i Norgestoppen i sin idrett.

Friluftsliv

Det er gode muligheter for å drive med friluftsliv i Norge, Telemark og Drangedal. Allemannsretten er grunnlaget for friluftsliv. Den gir oss rett til å ferdes fritt i utmark – både i og ved byer og tettsteder og i større områder i skogen, på fjellet eller ved kysten. I folkehelseundersøkelsen i Vestfold og Telemark i 2021 svarte 94 % av innbyggerne i Drangedal at de har god eller svært god tilgang til natur og friluftsområder .

Kilde: [Microsoft Power BI](#).

Frivillighet

Frivillighet er en viktig drivkraft til å løse ulike samfunnsutfordringer. Frivillighetsbarometeret 2023

viser at antall frivillige er på samme nivå som før koronapandemien. 62 % av befolkningen har gjort frivillig innsats de siste 12 månedene.

Kilde: [Frivillighetsbarometeret-2023-pdf.pdf \(amazonaws.com\)](#)

Barn og unge i regionen deltar i stor grad i fritidsaktiviteter, med et markant frafall utover ungdomstiden. Deltakelsen i frivillig arbeid tar seg opp igjen for voksne til slutten av 40 - åra, mens de har barn i fritidsaktiviteter , før deltakelsen faller på nytt. Til slutt øker deltakelsen igjen for de over 70 år. Det er en betydelig sosial ulikhet i hvem som deltar, både blant barn, unge og voksne. I Drangedal er det registrert totalt 78 frivillige enheter i frivilligregisteret.

Drangedal frivilligsentral er lokalisert i stasjonsbygget i sentrum. Frivilligsentralene fungerer som lokale møteplasser som knytter enkeltmennesker og organisasjoner sammen for å mobilisere til frivillig innsats, tilby gode aktivitetstilbud og et godt samarbeid mellom kommune og lokalsamfunn.

Eksisterende planer knyttet til kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet

Den kulturelle spaserstokken (under arbeid)

- Overordna kulturplan
- Kulturminneplan
- Plan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet, inkl. friluftsliv plan og handlingsdel
- Plan for friluftslivets ferdselsårer i hele Vestfold og Telemark (under arbeid)

Samfunnssikkerhet og beredskap

De siste årene har vi opplevd store utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap i Drangedal. Pandemi og klimaendringer har satt beredskapen i kommunen på prøve. Håndtering av ekstremvær som sterk vind, store snøfall og langvarig tørke med påfølgende skogbranner, samt korona-pandemien har gjort kommunen bedre rustet til å takle større hendelser.

Klimaendringer gir utfordringer

Kommunen har gjennom de siste årene vært gjennom flere større hendelser. Skogbrannsommeren 2018 og koronapandemien i 2020 – 2022 har gjort at vi har fått testet planverket vårt i praksis og sett viktigheten av å jobbe proaktivt og jobbe med kontinuitetsplanlegging.

Kommunens beredskapsarbeid

For å sikre en god fremtidig beredskap er det viktig med god forankring i hele organisasjonen, samarbeid med private og offentlige aktører og frivillige med lokal tilknytning. Hvert år gjennomføres det møte i det kommunale beredskapsrådet i kommunen der alle disse er representert.

Gjennom å kartlegge, forebygge og begrense uønskede hendelser, unngå å skape ny risiko og redusere skadevirkningene dersom uønskede hendelser inntreffer skal Drangedal ha en god samfunnssikkerhetsmessig beredskap. Kommunens overordnede vurdering av risiko og sårbarhet må ligge til grunn for videre arbeid med planverk og

arealplanlegging. Kommunen jobber kontinuerlig med vurdering av trusselbildet og utarbeidelse av nye scenarioer i helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse der det er behov for dette.

Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse ble vedtatt av kommunestyret 7. september 2023. Overordnet beredskapsplan vil bli revidert og godkjent av kommunestyret våren 2024. I tillegg er det utarbeidet ulike beredskapsplaner i de ulike kommunalområdene i kommunen.

Eksisterende planer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap

- Risiko- og sårbarhetsanalyse for Drangedal kommune (ROS)
- Overordnet beredskapsplan for Drangedal kommune
- ROS og beredskapsanalyse
- Plan for helsemessig og sosial beredskap

Kommunen som organisasjon og tjenesteleverandør

Kommunen er bærebjelken i den norske velferdsstaten. Fra vogge til grav leverer kommunen tjenester til innbyggerne. Dette krever en stor organisasjon med høy og sammensatt kompetanse.

I årene framover blir det færre i yrkesaktiv alder, og samtidig et økende behov for arbeidskraft og nye løsninger i hele samfunnet. Dette merkes i hele kommunesektoren og særlig innen helse- og omsorgstjenestene. Dette fordi det vil bli dobbelt så mange eldre over 80 år innen 2040. Knapphet på arbeidskraft, og mindre økonomisk handlingsrom, vil kreve store omstillinger. Lokalt vil dette utvilsomt kreve omfordeling av ressurser fra oppvekstsektoren til helse og omsorg.

Dette vil kunne bli forsterket ved at samfunnet også må omstille seg for å møte internasjonale forpliktelser for nå ambisiøse målsettinger om å redusere klimagassutslipp og stoppe nedbygging av norsk natur. For å greie dette vil det kreve store omstillinger i det kommunale tjenesteapparatet:

- Nye måter å fordele arbeidet mellom yrkesgrupper
- Andre/endrede turnus- og arbeidstidsordninger
- Flere må stå i jobb lenger
- Flere som står utenfor arbeidslivet må komme i jobb
- Økt digitalisering

Organisasjon

Kommunen er en stor og kompleks organisasjon med over 400 ansatte fordelt på c. 330 årsverk. Det kreves

fagkompetanse innen et bredt spekter av yrker fra allmennlege til vaktmester for kommunale bygg. Det er krevende å rekruttere den fagkompetansen som er nødvendig for å tilfredsstille formelle krav og for å opprettholde driften av disse tjenestene. Kampen om arbeidskraften øker stadig, og dette er en utfordring som særlig distriktskommuner som Drangedal vil møte i årene framover.

Kommunen har en administrasjon med få fagfolk på hver oppgave. Det gjør oss svært sårbare ved sykdom og annet fravær samtidig som det gjør fagmiljøene små. Tjenestesamarbeidet i Grenlandsregionen er derfor svært viktig, både for å bygge fagmiljø og for å bygge robusthet gjennom samarbeid.

Økonomi

Drangedal er en relativt skattesvak kommune. Dette blir til en viss grad kompensert gjennom inntektsutjevningen slik at vi samlet sett har inntektsnivå på landsgjennomsnitt. Samtidig er kommunen med sin langstrakte geografi kostbar å drive og vi har et beregna utgiftsbehov som er 10 % høyere enn landsgjennomsnittet. Dette gjør den kommunale driften utfordrende og helt avhengig av effektiv og nøktern drift av alle tjenester i kommunen. Dette blir forsterket av at kommunen har en høy gjeldsgrad som medfører store kapitalutgifter, noe som belastar de kommunale budsjettene tungt.

Med de demografiutfordringer som kommunen står overfor i årene som kommer er det dessuten helt nødvendig å omfordele ressurser fra andre sektorer til pleie og omsorg. Det er også nødvendig å optimalisere strukturen på tjenestene og ta i bruk ny teknologi slik at driften kan bli mest mulig effektiv.

Kompetanse og rekruttering

Utfordringene knyttet til rekruttering vil forsterke seg i årene framover. Konkurransen om arbeidskraften vil medføre et behov for i større grad å bygge kompetanse internt i egen organisasjon samtidig som en også må se på hvordan kompetansen blir benyttet. Det betyr at vi må bruke høykompetente medarbeidere på de oppgaver som faktisk krever det, og mobilisere annen arbeidskraft til oppgaver der kompetansekravet er mindre. Et element i dette er også å se på hvordan vi kan jobbe med utenforskapet. Kommunen har mange i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidslivet. Tiltak for å redusere denne andelen vil være viktig både for de det gjelder og for kommunen som arbeidsgiver.

Digitalisering

Digitalisering av alle oppgaver som kan digitaliseres er viktig for å møte utfordringene vi står overfor både når det gjelder kamp om arbeidskraften og for å oppnå en kostnadseffektiv drift. Vi har de siste årene blitt en del av et større IT-miljø gjennom deltagelse i det interkommunale samarbeidet IT Grenland (vertskommunesamarbeid med Skien, Bamble og Siljan). Gjennom dette samarbeidet har vi gjennomført en omfattende oppgradering av vår IT-infrastruktur. Dette har vært nødvendig for å øke både driftsstabiliteten og datasikkerheten. Utfordringen med dette er at vi har mistet kompetanse internt. For å greie å ta i bruk ny teknologi og øke digitaliseringsgraden blir

det viktig å utvikle tjenestesamarbeidet inn i digitalisering med de andre kommunene i regionen.

Kommunikasjon og omdømmebygging

En kommune er en kompleks organisasjon som er styrt av et stort antall lover og forskrifter. Det er krevende å nå ut til innbyggerne med informasjon om vedtak og beslutninger som påvirker deres hverdag. Samtidig er det viktig med dialog for å utvikle tjenester som innbyggerne er tilfreds med slik at vi kan oppnå et godt omdømme. Skal vi opprettholde og helst øke folketallet er vi på grunn av demografien avhengig av tilflytting. Det forutsetter et godt omdømme som gjør det attraktivt å flytte til kommunen. Det er derfor nødvendig å gi informasjonsarbeidet vårt mer fokus og strategisk tilnærming. En egen kommunikasjonsplan kan være en tilnærming til dette.

Eksisterende planer knyttet til kommunen som organisasjon

- Økonomiplan
- Årsbudsjett
- Kommunikasjonsstrategi 2018 – 2021
- Digitaliseringsstrategi Drangedal kommune 2018 – 2021
- Arkivplan